

DIRVA

Nr. 5

Sausis-January 2, 1962

Cleveland, Ohio

LIETUVOS MOKSLEIVIAI TARP
KŪJO IR PIAUTUVO

Kaune sausio 4 - 5 d. į sporto salę buvo suvartyta ir sukviesta virš 4000 švietimo darbuotojų ir komunistinio švietimo darbo kelių nurodinėtojų. Pastarųjų tarpe, kaip paprastai būna, partinis, tarybinis ir komjaunimo aktyvas, liaudies švietimo skyrių vedėjai, vidurinių ir aštuonmečių mokyklų direktoriai, mokytojų partinių ir komjaunimo organizacijų sekretoriai, aukštųjų mokyklų dėstytojai ir tt.

Dalyvavusių litanija ilga. Iš jos tik matyti, kiek daug įvai-

rių partinių pareigūnų tą vargšą Lietuvos moksleivį dabart tampo, kad jis tik geru komunistui išaugtu.

Iš pranešimų aiškėja, kad prieš suvažiavimą buvo vykdyti įvairių komunistinių organizacijų pareigūnų pasitarimai ar jų apklausinėjimai, rinkti duomenys, kad suvažiavimo pamokslai įtikinamesni ir stipresni būtų.

Tokių tris pamokslius pasakė partijos sekretorius A. Sniečkus, švietimo ministeris M. Gedvila ir komjaunimo sekretorė L. Barakūnaitė.

Suvažiavime buvo kietai aiškinama, kad komunistinį auklėjimą reikia pradėti iš mažens ir jo neatsižinti. Esą, šiais mokslo metais į mokyklas atėjo 13 tūkstančių vaikų daugiau, negu praėjusiais mokslo metais. Nemaža padirbėta gerinant visuotinį mokymą Joniškio, Jurbarko, Kazlų Rūdos, Kaišiadorių, Kalvarijos, Pasvalio, Utenos rajonuose. Bet mokslo metų pradžioje nesimokė daugiau kaip 4800 vaikų, iš Kretingos rajono -- 129, Alytaus -- 132, Nemenčinės -- 146, Šakių -- 59, Vilniaus ir Zarasų -- po 179. O per pirmą trimestrį metų mokslą daugiau kaip du tūkstančiai -- I - VIII klasių mokinių, iš jų vien tik Kauno mieste -- 236.

Reikia manyti, kad tie skaičiai tikrenybėje yra žymiai didesni. Juk pareigūnai, bijodami sankcijų, savo viršininkams pranešė tik mažiausias savo rajonų keltes.

Iš pranešimų aiškėja, kad mokyklų trūkumas didelis, kad jas turi statyti patys kolūkiai, kurie ir taip ūkiniai yra patys vargingiausi vienetai, kad mokiniai turi iš mokyklų grįžti į bendrabučius.

Tai suprantama, nes tada komunistinis auklėjimas ir priežiūra jau mokinį gali kontroliuoti visas 24 valandas. Tokio auklėjimo mokykloje ir už mokyklos sienų, partija visokiausiomis priemonėmis siekia, o ateityje dar labiau sieks.

Suvažiavime iškritikuoti vadovėliai, kurie nors jau komunistinėje santvarkoje išleisti, bet dar neesą pakankai stiprūs komunistinėje dvasioje moksleivius auklėti. Apie vieną tokią vadovėlį A. Sniečkus pasakė:

„Komunistų partijos XIII suvažiavime, pasiremiant sąjunginių organizacijų parama, buvo kritikuojami rimti trūkumai ir klaidos drg. J. Jurginio Lietuvos TSR istorijos mokykliniame vadovėlyje ir Lietuvos TSR istorijos skaitiniuose. Drg. J. Jurginio darbas -- tai pirmas bandymas iš marksistinių pozicijų nušviesti Lietuvos istoriją mo-

kykliniame vadovėlyje, ir šia prasme jis suvaidino tam tikrą vaidmenį. Tačiau vadovėlis parašytas nesiremiant marksistinių - leninių istorinio proceso periodizavimu. Jis grindžiamas ne ekonominėmis formacijomis, o valstybinio priklausomumo pozicijomis. Tai, be abejo, neteisinga.

(Nukelta į 4 psl.)

TRUMPAI IŠ VISUR

• **Prezidentas J. F. Kennedy**, pradedant Kongreso 1962 metų darbą, sausio 11 d. pasakė kalbą, kurioje paraiškino būsimum darbus ir galimus sunkumus. Prezidentą pristatė naujas atstovų rūmų pirmininkas J. W. McCormack.

• **Ohio gubernatorius Di Salle** būsias paskirtas sveikatos ir švietimo departamento sekretorium, vietoj dabartinio Abraham Ribicoff. Kaip žinia, Ribicoff siekia senatoriaus vietos Connecticut valstybėje.

• **Pietų Korėjos gen. Ch. D. Young**, buvęs štabo viršininkas, dabartinės karinės jutos teismo nuteistas mirties bausme. JAV kariniai specialistai jį vertina, kaip didelių gabumų ir briliantinių karių.

• **Gen. L. Clay grįžo į Berlyną** išgavęs iš Washingtono gen. A. Watsonui daugiau teisių, kurias iki šiol stipriai varžė valstybės departamentas.

1962 METŲ JAV VIDAUS POLITINĖ STRATEGIJA

Demokratai pradėjo nuo silpniausio taško

Prezidentas Kennedy sausio 6 d. buvo atvykęs į Ohio valstijos sostinę Columbusą, kad pasakytų kalbą Ohio gubernatoriaus DiSalle 54 metų amžiaus sukakties minėjime, Demokratų partijos rengtoje vakarienėje.

Kaip žinoma, DiSalle atsisakė kandidatuoti antram terminui (eina spėjimai, kad Kennedy gali duoti jam vietą savo kabinete).

Kadangi prezidento rinkimuose Ohio didelėje valstijoje dauguma balsų teko

Čiurlionio ansamblis repetacijos metu, paruošiant pirmąją lietuvišką stereofoninę HiFi plokštelę su 16 dainų. Nuotraukoje: dirigentas Alfonsas Mikulskis ir dalis ansamblio (alta ir bosai) plokštelių įrašymo studijoje Clevelande.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

ČIURLIONIEČIAI DAINUOJA SOVOTIŠKU BŪDU...

Juos iš tolo atpažinsi, nes turi savąjį AŠ

J. ŽILEVIČIUS

L.M. A. Čiurlionio garbės narys

ređavo prirengti, kad jie būtų naudingi ansamblui. Tiesa, dažnai turi padėjėjus, kaip šiuo laiku yra R. Babickas. Dirigentui, be choro praktikos, reikia prirengti ir gaidas. Kada pradžioje buvo liaudies instrumentų grupė, įskaitant ir kanklių grupę, visiems vienetais teko duoti gaidas. O kad tai būtų, teko pildomuosius dalykus instrumentuoti. O čia, po sunkaus darbo grįžus, kaip dirigentui taip ir choristams, nevisada galėjo pakakti "ukvatos" iki vėlyvo laiko vieniems praktikuotis, dirigentui su veikalu paruošimu ir dirigavimu krapštinėtis.

Gaidų paruošimą sunkina ir tai, jog nėra tokiame sąstatui sukurtų kūrinių, ypatingai kad A. Mikulskis

kis turi susikūręs savo muzikinį stilių, liaudiškojo primityvo dainų atkurimą naujose formose. Jam tenka pačiam beveik 90% programos sukurti, kad liaudies daina skambėtų taip, kaip dirigentas ją jaučia sielos gėlmėse. Sunku įsivaizduoti ir suprasti A. Mikulskio ryžtą, pajėgumą, ištvėrmę ir sugebėjimą tiek metų ansamblui vadovauti ir jaunimą suburti, kad jis būtų jo meniškoms siekimams paklusnus ir lankstus, tam šventam darbui nesigailėtų nei laiko, nei nuovargio, poilsio ar malonumo valandelių, taip žavingų šiame krašte "gut-taimų". Tai čia ir iškyla A. Mikulskio asmens didybė ir tas organizacinis sugebėjimas vadovauti, kad tai sunaudojus meniškam lietuviškos dainos ugdymui ir patriotiškumo kėlimui.

Ansamblis dainuoja savotišku būdu. Joks kitas lietuvių choras šiuo būdu nedainuoja. Vieniems tai patinka, kitiems ne. Ypatingai kai mūsų tarpe nestinga megėjų po svetimas padanges paskrajoti ko tai beieškant.

Ne kartą ansamblio vadovas buvo spaudoje puolamas, kam, girdi, jis dainuoja taip, o ne kitaip. Kitaip visi mūsų chorai, vieni geriau, kiti blogiau, moka dainuoti ir todėl jie neturi savąjį AŠ, arba, kitaip tariant, neturi savo veido -- stiliaus. Jis yra bendras. Nors ir nežinotum, ir nematytum, bet tik išgirdęs dainuojant dainą, tuoj atpažinsi Čiurlioniečius iš tolo, nes jie jau turi savąjį AŠ.

Pavyzdžiu gali būti ir tokie prisiminimai. Man teko kartais girdėti ir dalyvauti choro pratimuose labai garsaus choro, vad. Č. Sasnausko žv. Kotrynos bažnyčioje, Petrapilyje. Caro kapelos chorą Petrapilio šventykloje. Kuriam vadovavo tuo metu mano profesorius. Teko girdėti ir Dono kazokų chorą koncertus Lietuvoje, JAV ir pastarojoje vietoje dalyvauti eilėje pratimų diriguojant Jarovui. Štai kas su tais choralais atsitiko. Č. Sasnauskui mirus jo vietą užėmė Al. Kačanauskas, nors puikus muzikas, choras giedojo tuos pačius veikalus, bet choro skambesio nebegalėjo beatpažinti. Caro kapelos choras revoliucijos metu buvo suvalstybtas, privarė dainuoti masėms liaudies dainas ir pasaulinės muzikos kūrinius. Choras pasidarė nebeapžįstamas. Mat, jo pasaulinis garsas buvo vien tik stačiatikių bažnytinis giesmių giedojimo pasiekimas. Kai caras dalyvaudavo kur pamaldos, tas choras Petrapilio katedroje ir giedodavo. Kazokų choras baigia savo gyvenimo dienas, nes su jais pasikalbėjus, jie sako tiesiai: kitas to nepadarys, ką daro Jarovas. Neverta su kitu gadinti aukštai iškeltą choro vardą.

(Nukelta į 7 psl.)

ŠIANDIEN
IR RYTOJ

☆☆☆

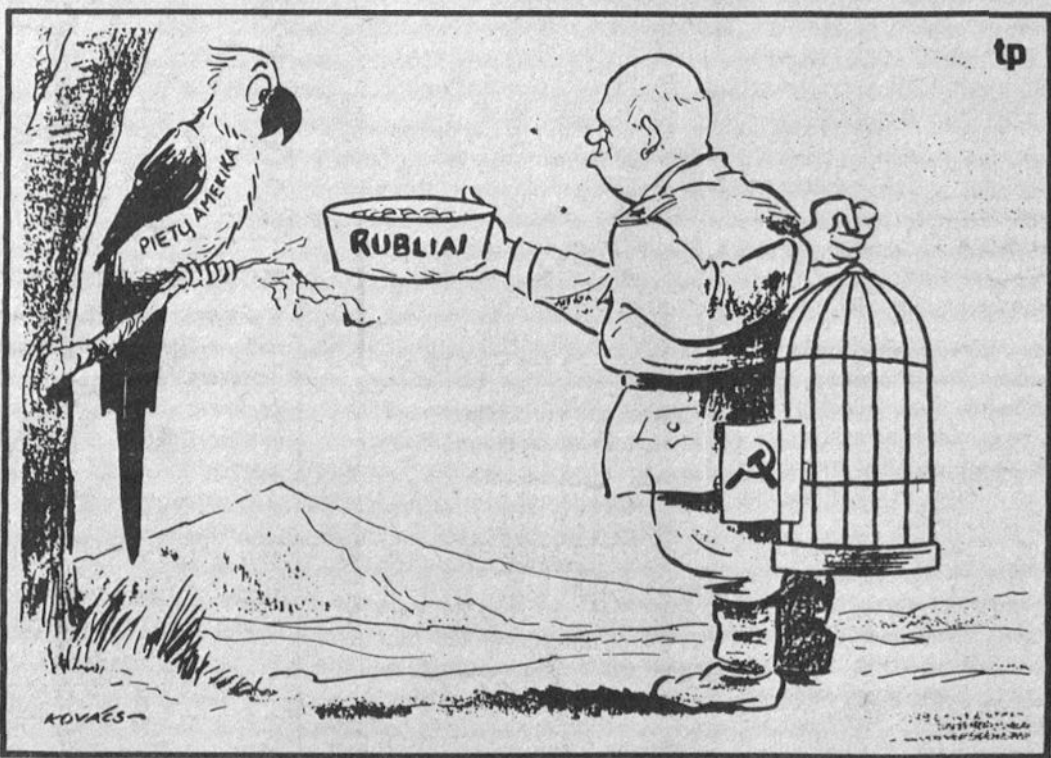
LIGUISTI POLITIKAI IR
LIGUISTA POLITIKA

"U. S. News and World report" sausio 15 d. numeryje nagrinėja Chruščiovo fizinius negalavimus ir konstantuoja, kad Sov. Sąjunga yra sena ir liguista žmogaus vadovaujama. Beveik tikras dalykas, kad jis pats numanęs, jog nebe daug laiko liko jo planams įgyvendinti. Lieka tik klausimas, ar lenkynėse su laiku jis bandys pagreitinti savo agresijos planus, siekiant didesnių laimėjimų, ar sulėtins tempą, tikslu neužsimoti tai, ko nebūdamas tikras, gali ir nebelgyvendinti.

Straipsnio anoniminis autorius neužsimina pranašystėmis, kas atsitiktų tuo atveju, jei Chruščiovas numirtų. Kas paveldėtų jo sostą? Ar kitas ligonis? Ar sukalbamesnis vadovas? O gal ir baisesnis diktatorius, tikrai užsimojęs nugarazdinti pasaulį karu? Tikra, esą tik vienas dalykas, kad Stalinui mirus, vyksusi pavojinga kova dėl vadovybės ir kad po -- stalininis laikotarpis pakeitęs istorijos vagą sekusių po to įvykių. Chruščiovo mirtis galinti sukelti vėl sunkiai pramatomų įvykių grandį. Kyla klausimas, ar pasaulis dar kartą turėsias stebėti ligos veikiamą istorijos raidą?

Pasauliniai įvykiai ne kartą buvo nulemti liguistų senų. Jų visa eilė priskaitoma ir šiandien dar gyvųjų tarpe, lemiančių mūsų dienų pasaulinės politikos raidą. Tačiau būtų klaidinga nevykusios politikos nelaimes suversti vien į žmogaus fizinius negalavimus. Esame gi jau išmokę (ar išmokyti) skirti fizinį nugarkaulį nuo politinio nugarkaulio. Nendrinis politinis nugarkaulis, tai daugiausia baimės keltanti liga, galinti paveikti milijonų žmonių likimą.

Nendrinės nugarkaulio politikos stebėtojai esame visi, matydami tokias antikomunistines valstybes, kaip Angliją, Prancūziją, Kanadą, Australiją, Vokietiją ir Japoniją, skubant gelbėti Raudonąją Kiniją iš ekonominės bedugnės. Tokios politikos pilna Pietų Amerika, toleruodama ir net proteguodama Kubos vėžį. Ne kitokios politikos dėka šiandien prie Berlyno raudonojo mūro sovietų kariai šau-do Rytų Vokietijos policininkus, bandančius ieškoti laisvės Vakaruose.

CHRUŠČIOVAS: -- Nebijok, paimk truputį!...

(Nukelta į 2 psl.)

Jei Hitleris būtų laimėjęs karą... (14)

Hitleris tariasi su Schleicheriu

1932 m. balandžio 10 d. antrųjų rinkimų dieną oras buvo nepalankus -- lyjo, tad buvo vienas milijonas susilaikiusių nuo balsavimo. Naktį paskelbti rezultatai buvo:

Hindenburgas gavo 19,359,983 balsų arba 53%.

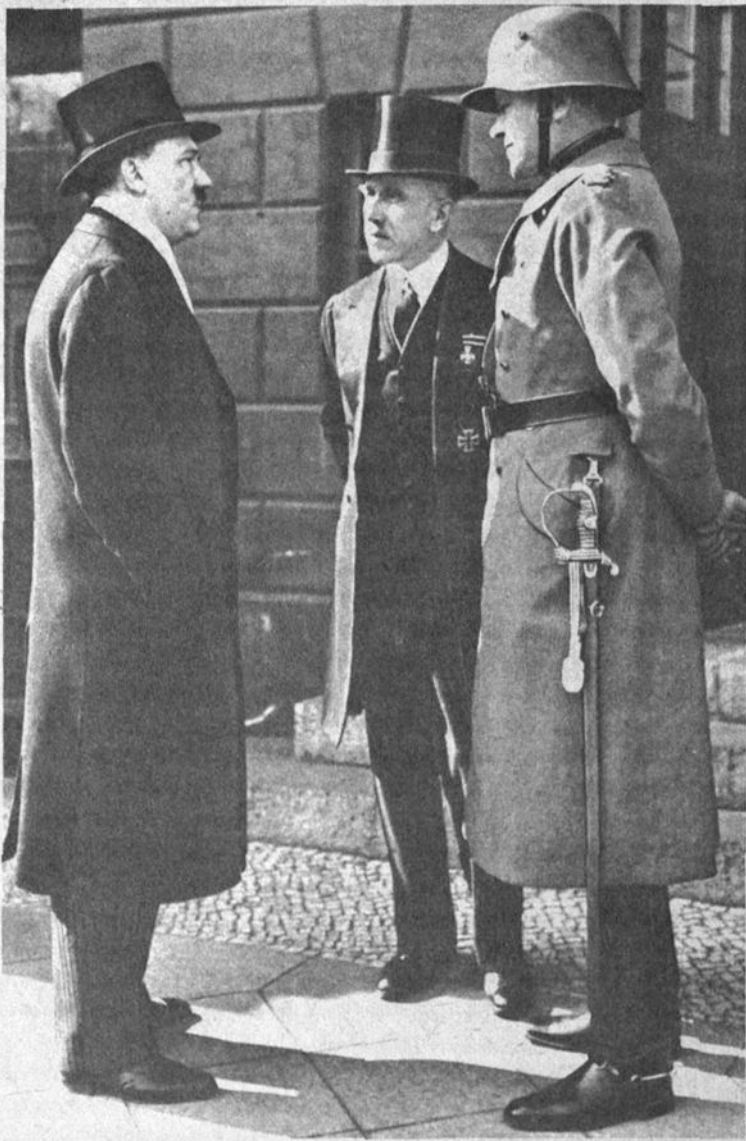
Hitleris -- 13,418,547, arba 36,8%.

Thaelmann (komunistas) -- 3,706,759, arba 10,2%.

Tad Hindenburgas buvo išrinktas aiškia dauguma. Daugiau kaip pusė vokiečių parodė savo pasitikėjimą demokratijai ir aiškiai atmetė ekstremistus tiek dešiniuosius tiek kairiuosius. Arba bent taip žmonės manė.

Kai kurie asmenys, kaip kancleris ir krašto apsaugos ministras gen. Groener, išūrėjo Hindenburgą per rinkimus kaip jiems duotą mandatą ginti respubliką nuo nacių ir neduoti jiems jėgą paimiti valdžią. Buvo atėjęs momentas jėgą panaudoti prieš jėgą.

Balandžio 10 d. susirinkę vyriausybės nariai posėdžiui nutarė tuojau pat likviduoti Hitlerio privačią armiją. Bet susidurta su sunkumais iš Hinden-

Von Papeno paskyrimas Vokietijos kancleriu Hitleriui atidarė duris į valdžią. Nuotraukoje Hitleris, von Papen ir gen. von Blomberg pasitarimo metu.

JAV POLITINĖ STRATEGIJA

(Atkelta iš 1 psl.)

kas šešeri metai, bet Kongreso atstovai perrenkami kas dveji metai.

Kadangi šiemet Kongreso atstovų rinkimas nesu- puola su prezidento rinkimais, toks protarpinis kongreso atstovų rinkimas partijoms turi nepageidaujamą reikšmę. Kai prezidentu yra demokratas, Kongreso ir Senato atstovai daugumoje išrenkami respublikonai. Kai prezidentas respublikonas, Kongrese dauguma atitenka demokratams.

Eisenhowerio 8 metų prezidentavimu, dvimetiniai kongreso rinkimais daugumą laimėjo demokratai. Senate iš 100 senatorių yra 64 demokratai, 36 respublikonai (senato kontroliavimui reikalinga 51 balsas). Atstovų rūmuose demokratų išsilaikino 44 daugumą.

Ta pati istorija buvo prie demokratų prezidentų Roosevelto ir Trumano. Respublikonai, turėdami savo daugumą Senate ir Atstovų rūmuose, pajėgę praves- ti kelis žymius įstatymų pak- keitimus, priešingus demo- kratų administracijoms.

Kai Rooseveltas (nuo 1932 metų) įsibėgėjo kan- didatuoti antram, trečiam ir ketvirtam terminams, respublikonų daugumos kongresas ir Senatas (1947 m.) nustatė prezidentui tik du terminus. Pravedė reikš- mingą Taft-Hartley įstaty- mą užkirtimui komunistų kontrolės unijose.

44 DAUGUMA GALI SUTIRPTI

Partijų vadai ir strategai Washingtone spėja, kad šiais rinkimais demokratai pajėgūs išlaikyti savo daugumą Senate. Bet perren- kant visus 437 kongreso at- stovus, ta 44 atstovų dau- guma gali sutirpti. Kongre- se demokratų turi 259 at- stovus, respublikonai 174 (4 vietos neužimtos). Kon- greso kontroliavimui reika- linga 218 balsų. Politikai sako, kad tokiais protarpi- niais Kongreso rinkimais pasikeitimų įvyksta iki 40 atstovų (kai opozicija ne- turi nei 40 daugumos).

Respublikonai į šių metų Kongreso rinkimus eina ti- kėdami, kad tai bus respub- likonų metas. Demokratai jau nuo pat metų pradžios šoko į darbą savo pozicijas gelbėti.

K. S. Karpus

burgo išgauti parašą dekretui. Schleicher, kuris pradėjo pri- tarė, pradėjo prezidentui šnibž- dėti, kad susilaikyti, tačiau galu- tinais balandžio 13 dekretas buvo pasirašytas ir balandžio 14 pa- skelbtas.

S. A. viršininkas Roehm ir dar keleta karštagalvių nacių siū- lė priešintis vyriausybės įsa- kymui. Bet Hitleris, gudresnis už savo leitenantus, pareiškė, kad reikia klausyti. Dar nebuvo išmūšusi valanda ginkluotam sukilimui. Pagaliau jis iš Schlei- cherio buvo gavęs įdomių žinių.

Balandžio 26 d. Goebelsas savo dienoraštyje įrašė, kad Schlei- cheris pranešė grafui Helldorf- fui, S. A. viršininkui Berlyne, kad jis noris pakeisti vadovy- bę. Gegužės 8 d. Goebelsas ra- šo dienoraštyje, kad Hitleris su gen. Schleicheriu ir prezidento artimais patarėjais turėjo svar- bią konferenciją. Viskas vyksta gerai. Brueningas už kelių dienų kris. Prezidentas jam atšauk- siąs savo pasitikėjimą.

Ir toliau jis rašo, kad Schlei- cheris ir prezidento patarėjai susitarę su Hitleriu, išdirbo pla- ną: paleisti Reichstagą, suda- ryti naują prezidentinę vyriau- sybę, panaikinti visus uždraudi- mus, kurie lietė S. A. ir nacius. Kad nesukeltų Brueningo įtarimo, rašo Goebelsas, Hitle- ris išvyks iš Berlyno.

Naciams, rašo Goebelsas, pre- zidentinė vyriausybė būtų tik lai- kinoji vyriausybė. Aišku, kitaip galvojo Schleicheris, kuris sva- joje apie naują vyriausybę, ne- priklausomą nuo parlamento ir kuriai jis dominuotų. Jis sva- joje inkorporuoti S. A. į armiją ir tokiu būdu galėtų kontroliuoti, o davęs Hitleriui vyriau- sybėje vietą, jis kontroliuotų ir nacius.

Bet Schleicheris ir Hitleris, kiekvienas tikėjo laimėsiąs kito sąskaiton.

Tuo metu Schleicheris dar tu- rėjo kortą savo rankose. Jam sekasi įtikinti pavargusį prezi- dentą, kad jis duos tai, ko Bru- ningas negalės duoti: vyriausybę kurią palaikys Hitleris.

Gegužės 10 d., dviem dienom pralinkus po Hitlerio susitikimo su Schleicheriu ir prezidento pa- tarėjais, Schleicheris perėjo į puolimą. Smūgis buvo suduotas Reichstage. Gen. Groener pa- sikėlė ginti įstatymo, kuris buvo skirtas suvaržyti S. A. veiklą ir smarkiai buvo užpultas Go- e- ringo. Krašto apsaugos minis- teris bandė gintis kaip įmanyd- mas, bet prieš jį pasipylė iš nacių suolų įžaidimų audra. Iš- vargęs ir pažemintas jis ruo- šėsi apleisti salę, kai jis susi-

tiko su gen. Schleicheriu, kur- is jam šaltai pareiškė, kad jam belieka tik atsistatydinti. Gro- ner kreipėsi į Hindenburgą, kur- is jį visad lojaliu palaikė. Bet senis maršalas, pasakė kad "ap- gailestauja" ir nieko negalės pa- daryti.

Nusivilęs Groener atsistatydino iš krašto apsaugos ministerio pareigų. Gegužės 19 savo die- noraštyje Goebelsas įrašė: "Gen. Schleicher atsisakė paimiti pats krašto apsaugos ministerio vie- tą." Tai tiesa, bet nevisiškai. Brueningas prašė Schleicherio, padaręs jam priekaištą dėl elge- sio su Groeneriu. "Aš noriu būti ministru, atsakė Schleicheris, bet ne jūsų vyriausybėje."

Gegužės 29 d. Hindenburgas iškvietė Brueningą ir brutaliai pareikalavo atsistatydinti, ką šis tuojau pat ir padarė.

Schleicheris triumfavo. Poli- tinė Vokietijos vadovybė nebe- buvo, kaip respublikai susiku- rus, tautos rankose, kontroliuo- jama Reichstago. Dabar ji buvo sukoncentruoto senio rankose ir jo ambicingo patarėjo. Hitleris tai suprato ir labai tiko jo pla- nams.

Gegužės 30 d. Hindenburgas priėmė Hitlerį ir pritarė pla- nui, kuris buvo sutartas tarp Hitlerio ir Schleicherio gegu- žės 8 d. panaikinti įstatymus, suvaržančius S. A. veiklą, su- daryti prezidento vadovauja- mą vyriausybę, paleisti Reich- stagą.

Ar Hitleris palaikys naują vy- riausybę? -- klausė Hindenburgas. Hitleris atsakė teigiamai.

Ir tuo metu į sceną išėina trumpam pasirodymui, nelaukta ir juokinga asmenybė. Žmogus, kurį Schleicheris prezidentui pa- siūlė, ir kuris 1932 m. birže- lio 1 d. buvo paskirtas Vokie- tijos kancleriu. Jis vadinosi Franz von Papen, turėjęs 53 me- tų amžiaus, kilęs iš kilmingos vokiečių šeimos, politikas mė- gėjas iš centro katalikų ir pa- sidaręs dėka žmonos kračiotur- tingų pramonininku.

"Prezidento pasirinkimas buvo priimtas nepatikinčiai, rašė Prancūzijos ambasadorius Ber- lyne. Negalima buvo nesišypsoti, nes Papen išrinkimą niekas ne- priėmė rimtai nei iš jo draugų, nei iš priešininkų."

Kada jis buvo paskirtas kancle- riu, jo partijos vadovybė, pa- sipiktinusi išdavyste Brueningo atžvilgiu, vienbalsiai nubalsavo išmesti iš partijos. Bet Hin- denburgas jam įsakė sudaryti vyriausybę virš partijų, kas jam tuoj pasisekė, nes Schlei- cheris jau turėjo paruošęs ka-

LAIŠKAS IŠ JAV ARMIJOS

JAV rezervistai klausia: KODĖL MANE?

Dar ne taip seniai, vieną va- karą prezidentas J. F. Kennedy atsistojo prieš televizijos kame- ras, amerikiečiams ir visam pa- sauliui pranešė savo JAV ginklu- otųjų pajėgų sustiprinimo planą. Jis pasakė, kad naujokų šauki- mas ateinančiais mėnesiais bus padidintas, eilė rezervų daili- nių ir pavienių rezervistų bus pašaukta laikinon aktyvion tar- nybon, visos ginkluotųjų pajėgų rū- šys bus sustiprintos...

Poros mėnesių laikotarpyje šie pažadai tapo realybe. Naujokų šaukimas kariuomenėn, paskuti- niais 1961 metų mėnesiais, buvo padvigubintas ir patrigubintas, armija laikinon aktyvion tarny- bon (iki 12 mėnesių) pašaukė 119,500 rezervistų ir Nacionalinės Gvardijos narių, laivynas atgal aktyvion tarnybon įvedė ei- lę laivų ir pašaukė 8357 rez- ervistų, aviacija mobilizavo 28,000 Oro Nacionalinės Gvardijos ir aviacijos rezervų narius.

bineto sąrašą. Tai buvo "baronų kabinetas".

Penki vyriausybės nariai buvo kilmingi, du buvo direktoriais stambių bendrovių. Ir "baronų kabinetas" visoj Vokietijoje buvo sutiktas, kaip žmonių linksmini- mas.

Pirmasis von Papeno žestas buvo išpildyti Schleicherio paža- dą Hitleriui. Birželio 4 jis pa- skelbė Reichstago paleidimą ir paskyrė liepos 31 d. naujiems rinkimams ir nuėmė draudimą S. A. Po šitų nutarimų Vokiet- ioj prasidėjo susirėmimai ir po- litinės žmogžudystės, kokių dar vokiečiai nebuvo matę. Hitlerio smogikai užplūdo gatves ir ieš- kojo muštiny. Vien Prusijoje tarp 1 ir 20 birželio įvyko 461 susirėmimas gatvėse, buvo 82 užmušti ir 400 sunkiai sužeisti. Liepos 10 d. gatvėje buvo nu- kauta 18 asmenų ir kitą sekma- dienį, kai naciai, policijos lydi- mi paradavo Hamburgo darbi- ninkų priemiesty Altonoj, buvo užmušta 19 asmenų ir 285 su- žeisti.

Civilinis karas, kurį "baronų kabinetas" turėjo sukludyti, tik dar labiau išsiplėtė.

Von Papen, apkaltinęs Prusi- jos vyriausybę nesugebančia iš- laikyti tvarką, pasiskelbė pats Prusijos kancleriu. Berlyne buvo paskelbtas apgulos stovis ir gen. von Rundstedt areštavo Prusijos ministerius socialistus, kurie nenorėjo nusileisti von Papenui.

Tai pasitarnavo dešiniems, kurie užgrobė federalinę valdžią. Hitleris dabar galėjo būti ramus, kad nebusulauks pasipriešinimo iš kairiųjų ar centro. Jei 1920 metais visuotinas streikas išgel- bėjo respubliką, tai dabar dar- bininkų vadai ir socialistai svar- stė, ar nepanaudoti šią prie- monę. Ji buvo atmesta kaip pa- vojinga. Ir von Papen įkalė naują vinį į Weimaro respublikos kar- s- tą.

Liepos 31 d. rinkimai buvo tretieji Vokietijoje tautiniai rin- kimai per penkerius paskutiniu- sius mėnesius. Su 13,754,000 bal- sais naciai Reichstage gavo 230 vietas, tapdami svarbiausia par- tiją parlamente, bet dar toli iki daugumos iš 608 vietų. So- cialistai prarado 10 vietų. Komu- nistai laimėjo 12 ir tapo tre- čiąja partija Vokietijoje su 89 atstovais Reichstage.

Hitleriui dar truko daugumos, kad galėtų paimiti vyriausybę į savo rankas. Jis buvo laimėjęs 37% balsų ir didžioji dalis vokie- čių dar buvo prieš jį.

Hitleris ilgai tą naktį tarėsi su savo leitenantais.

Rugpjūčio 5 d. Hitleris išdės- tė Schleicheriui savo reikalavi- mus: jam turinti būti pavesta kanclerio vieta ir partijai Pru- sijos ministerio pirmininko vie- ta, Prusijos ir Reicho vidaus reikalų ministerio, Reicho tei- singumo, ekonomijos ir aviaci- jos ministerių vietos ir įsteigti naują ministeriją Goebelsui -- kultūros ir propagandos. Kad su- žavėtų Schleicherį, jam pasiūlė pasiimti krašto apsaugos mi- nisterio vietą.

Kitame numeryje: Į VALD- ŽIĄ PER MAŽASIAS DURIŠ...

Šiandien, šiems įvykiams jau nutolus už kelių mėnesių, ame- rikiečių spaudoje iš redaktorių, skaitytojų ir pačių rezervistų, pasigirsta klausimai -- Kodėl aš, o ne kitas čia yra? Kodėl mane?

Šie klausimai taip pat ryš- kiai atsispindi rezervistų lai- škuose namiškiams ir pažįsta- miems.

JAV armija šiems klausimams išaiškinti pagaliau išleido for- malų atsakymą knygelėje-Kodėl Mane? (Why Me?) Tai yra geras atsakymas, tik gal kiek vėlokai išleistas viešumon.

Jau dabartiniu laiku, šios da- linės mobilizacijos rezultatai realiai apčiuopiami.

Kiekvienas "laisvalaikio" ka- rys, o jų pašaukta 119,500, gali didžiulius savo atliktu darbu, nors kartais jam nėra aiški ap- mokymo technika, metodai ar būdai ir nesuprantama jo pozi- cija didžiajame mobilizacijos pa- veiksle.

Faktai rodo, kad pašauktieji 119,500 armijos rezervistai ir Nacionalinės Gvardijos nariai, iš vienetų ir pavienių, savo pa- skirtą pareigą atlieka. Ir ją atlieka, kol bus reikalingas.

Kada mobilizacijos buvo pa- skelbta rugpjūčio ir rugsėjo mė- nesiais, armija buvo gana stipna ir nerangi organizacija, palygi- nus su šio krašto stipriais ir svarbiais kariniais uždaviniais.

Armija buvo sudaryta iš 11 ko- vos divizijų, ir patikimos ne- oficialios žinios, rodė, kad šios divizijos buvo toli nuo reikau- jamo pajėgumo.

Mobilizacija pirmiausia su- stiprino šias 11 kovos divizijų, kai kuriais atvejais net su pertek- liais. Antra, dar trys divizijos pakilo iki kovai paruošto laips- nio. Ir trečia, armija jau turi 16 divizijų dabar, o ne už šėių mėnesių.

Šio tikslo siekimas, pagal iš- rinktuosius ir paskirtuosius krašto gerovę saugoti asmenis, buvo reikalingos. Nors negalima

kol kas pripažinti, kad Ameri- ka dabartiniu laiku laimi šaltą- jį karą, bet mobilizacija pa- siekė kai kuriuos nustatytus tiks- lus.

Amerika įrodė pasauliui, o ypatingai Chruščiovui, kad esa- mos ar būsimos krizės metu kon- kretūs planai taps realybe -- "Laisvalaikio" armiją greitai laiku ir su pasisekimu galima įjungti į reguliarios armijos eiles.

Kokia pranašaujama šios mo- bilizacijos ateitis? New York Herald Tribune dienraščio prieš kiek laiko paskleisti gandai, kad pašauktieji rezervistai bus iš- laikyti aktyvioje tarnyboje ilgiau kaip 12 mėnesių, Pentagono buvo griežtai paneigti.

Gynybos Departamento sek- retoriaus pavaduotojas Carlisle P. Runge savo pranešime pa- reiškė: Gynybos Departamento intencija yra rezervistus paleisti iš aktyvios tarnybos kiek galima greičiau ir jokių būdu rezervistų tarnybos laikas neprašoks dvy- likos mėnesių".

Dabar, jau informuoti sluoks- niai pranašauja, kad armija pa- leis visus aktyvion tarnybon pa- šauktuosius rezervistus ir Na- cionalinės Gvardijos narius iki šių metų birželio 30 dienas. Laivynas ir aviacija, bent iki šio laiko, planuoja išlaikyti savo rezervistus pilnus 12 mėne- sių.

Kalbant apie šį klausimą -- "Kodėl mane?" -- su juoku pri- simenu atsitikimą mūsų kuopoje. Ir mes gavome tas informaci- nes brošiūras. Ir mes, kaip visi, jas atidžiai perskaitėme.

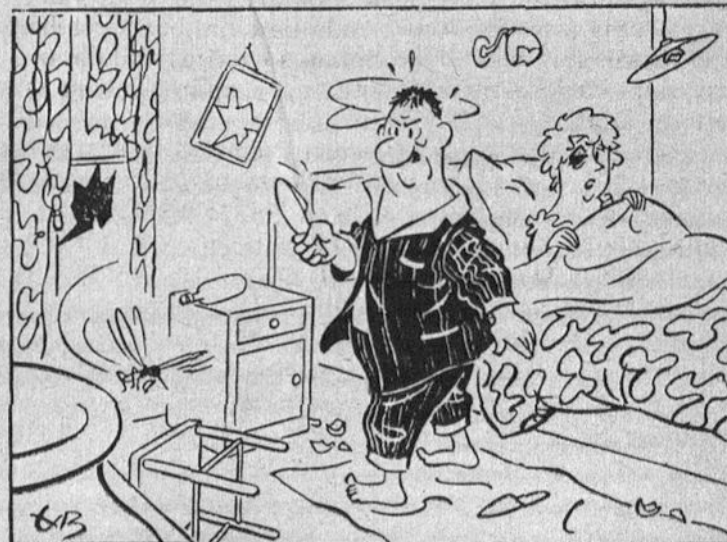
Po to vienas vyrukas nuėjo pas seržantą, ir labai rimtai išrašė paaiškinimo seržantui, kad jis viską esąs perskaitęs, be- veik viską suprantas, beveik vis- kam pritaria tik jam kyla vie- nas mažas klausimas.

--Koks? -- susidomėjęs pa- klausė seržantas.

--Kodėl mane? -- buvo naujas klausimas.

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS Nr. 3

Kokie yra 7 skirtumai tarp tų dviejų piešinių?
Atsakymą rasite 6 puslapyje.

Mes kepame visokius pyragus, lietu- višką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper •
Issued in Cleveland every
Mon., Wed., and Fri. except
in case of Holidays • Pub-
lished by American Lithu-
anian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit)
• Editor-in-chief: Balys
Gaidžiūnas • Subscription per
year: \$10.00. Single copy 10
cents • Second Class Postage
Paid at Cleveland, Ohio.

Kitų kaltes didindami, savas nori paslėpti

Dirvoje jau buvome minėję, kad praėjusiais metais Lietuvoje buvo išleista visa eilė knygų ir brošiūrų, o taip pat laikraščiuose skelbiama daug straipsnių, kurie keltų pasipiktinimą karo metais įvykdytais žiaurumais, ypačiai žmonių žudymais. Tuo pačiu metu buvo leidžiama ir nemažai knygų, kurios pavaizduotų sovietinių partizanų "išganingą veiklą, ramių ir taikingų žmonių apsaugą, okupanto jėgų naikinimą", — kaip patys tokių knygų leidėjai rašė.

Bičiuliai iš anapus pasirūpino, kad tas knygas ir brošiūras gautume ir su jomis susipažintume. Dvi tokios nemažos knygos, iliustruotos nuotraukomis ir kai kuriais dokumentais — "Sakalai broleliai" ir "Hitlerinė okupacija Lietuvoje", dar neseniai mus pasiekė. Jose ta pati medžiaga, kuri jau anksčiau ne kartą buvo naudota, tik dabar plačiau ir propagandiniai įtikinamiau skaitytoji atiduota.

Nė kiek nereikia abejoti, kad dabartiniai Lietuvos okupantai labai suinteresuoti tokios spausdintos medžiagos gaminimu ir jos skleidimu lygiai Lietuvoje, lygiai visur kitur, kur tik lietuvių gyvenama. Keldami tokių žiaurumų didumą ir baisumą, įvykdytą vokiškų okupantų, jie nori pridengti savo pačių žiaurumus. O tų žiaurumų, didžiausią prasikaltimų prieš žmogaus laisvę ir gyvybę, jie tiek įvykdė, kad svarstyklės, sveriančios sovietų ir vokiečių okupacijos metus, dar nežinia į kurią pusę pakryptų.

Mums, kurie buvome, o didžioji tautos dalis ir dabar tebėra, tų kraštutinių sistemų malimo girnose, nėra jokio reikalo sverti, kuri iš tų okupacijų daugiau ir pikčiau mūsų tautos žmones piovė. Abi piovė pakankamai aštriais ir įmantriais išgalastais peiliais. Mums šiuo atveju tik tiek svarbu, kad vokiškas nacionalsocialistinis peilis jau seniai iš rankų išmuštas, kad dabartinė Vakarų Vokietijos valdžia ir pati vokiečių tauta tą buvusią pikta politika yra pasmerkus. Ir dabar ji prieš lietuvių tautą tiesia ne naują peilį, bet galimybių sąlygose pagalbą suteikia.

O tuo tarpu komunistiniai rusai tebėra ne tik tie patys, bet dar labiau įsidrąsinę amžinai Lietuvos okupantais pasilikti. Jų prasikaltimai prieš lietuvių tautą buvo nepaprastai dideli pirmoje okupacijoje, o ką kalbėti apie antrąją arba dabartinę, kada lietuviai buvo ir tebėra taip naikinami, jog nerasi tokių sovietijos kalėjimų ir stovyklų, kuriose nebūtų lietuvių, o aplink jas gausių lietuvių kapų.

Tat ir savaime suprantamos komunistų pastangos viską daryti, kad tie jų prasikaltimai būtų pridengti. O kaip kitaip juos geriau pridengsi, jei ne aiškindamas ir įrodinėdamas, kad kiti buvę dar baisesni, dar piktesni, dar žiauresni. O kad tokių žiaurumų svoris dar pakiltų, kartais griebiasi ir naičių argumentų.

Štai "Hitlerinė Okupacija Lietuvoje", 60 psl. rašo: "Šitaip be laiko buvo nuvaryti į kapus žymus Lietuvos chirurgas Vladas Kuzma, prof. Albinas Rimka, poetas Kazys Binkis, kompozitorius Stasys Šimkus, dailininkas Petras Didžiokas ir kai kurie kiti žymūs mūsų meno ir mokslo veikėjai."

Gerai žinantiesiems, kaip šie vyrai mirė, tai tik juoką gali sukelti. Bet jaunesiems, kurie jau tų faktų nežino, tokie argumentai taip pat įsirikiuoja į masinių žudinių papildymą, kuriu tikrai tada nestigė.

Nemažiau kiekvienas lietuvis susimąstys ir skaitydamas apie Lietuvos sovietinius partizanus, kada jis išties ras tokias pavardes: Ieikas Vitenbergas, Sonia Maideiskerytė, Makaras Korablikovas, Aleksandras Mažucas... (Hitlerinė Okup. Lietuvoje, 277 psl.). Arba rašant apie Miliūnų mišką, Rokiškio apskrityje veikiančius lietuvių partizanus, tos pat knygos 310 puslapyje: "Šioje grupėje buvo draugai Grigorijus Kličiovas, Evstignėjus Zaičikovas, Ana Kruglova, radistas Pranas Fedoravičius ir keletas kitų draugų".

Manau, kad skaitant tokias pavardes, komentary nereikia. Ir labai aišku kokiais tikslais jie buvo permėti i Lietuvą. Tai buvo grynai rusiškų komunistų kariniai tikslai. Daugiau vokiečių karo mašinai kenkti, lietuvių gąsdinti ir Lietuvai naują okupaciją greičiau priartinti.

Mums šiuo atveju, kada užsimename ir apie vieno ir kitų okupantų žiaurumus, tenka tvirtai priminti, kad kiekvienas iš jų, pagal įvykdytus prasikaltimus, už savo darbus ir atsakingi. Vokiškieji nacionalsocialistai jau nubauti. O rusiškieji komunistai ne tik nenubauti, bet dar ir kitus kaltina. Bet baismės ir jie kada nors susilauks.

Toks nežmoniškas tautų žudymas negali nesulaukti atpildo. Ir negali būti nuslėptas naujais, propagandiniais gudravimais.

B. G.

Vyr. skautininkės pavaduotoja v. s. K. Kodatienė savo žiemos atostogas išnaudojo lankydama įvairių vietų skaučių vienetus. Pravažiudama pro Omahą, turėjo pasitarimą su vietos skaučių vadovybe. Nuotraukoje iš kairės: Ramutė Micutaitė -- Neries tunto adjutantė, Irena Lileikienė -- Živilės draugovės draugininkė, vyr. skaut. pavaduotoja v. s. K. Kodatienė, Gražina Reškevičienė -- Neries tunto tuntininkė, skautų ir skaučių dvasios vadas kun. sktn. Leonardas Musteikis ir Laima Antanėlienė -- Šatrijos Raganos vyr. skaučių būrelio vadovė. L. Musteikio nuotrauka

LIETUVIŲ TAUTINĖS IDĖJOS VYSTYMASIS

AMERIKOJE (Dr. Stepono Biežio paskaitos santrauka, skaityta ALT S-gos Chicago skyriaus susirinkime) (2)

1886 m. balandžio 17 d. New Yorke, būrelis tautiškai nusiteikusių lietuvių, vadovaujant energingajam Jonui Šliūpui, vedini aušrininkų idėjos, susirenka aptarti galimybes įkurti glaudesnę apsiungimą, atseiti lietuvių susivienijimą. Radus šiltą pritarimą šiai idėjai, tų pačių metų rugpjūčio 15 d. įvyko pirmasis, taigi steigiamasis seimas, kuriame dalyvavo 11 draugijų atstovų.

Vienbalsiu nutarimu įkuriamas Susivienijimas Visų Lietuvnių Amerikoje, kuris, dėja, kaip aušrininkų idėjų atspindys, išgyveno tik iki 1888 m. rugpjūčio mėnesio, nes trečias metinis seimas taip ir neįvyko. Priežastys, sakoma, daugiausia buvo žmonių tamsumas ir nesugebėjimas reikiamai organizuotis.

Šiam susivienijimui to meto kunigų vadovaujamoji visuomenės dalis prisiminti, kad pirmas susivienijimas davė ir teigiamų rezultatų, nors ir ne džiaugsmingoje formoje.

Manoma, kad tautinės idėjos žmonių užsimojimas apsiungti platesniu mastu, paskatino arba bent davė katalikiškos grupės veikėjams suprasti reikala patiemis apsiungti. Išvada buvo ta, kad Juozas Paukštis, tuometinis "Vienybės Lietuvnių" leidėjas, jos redaktorius Dominikas Bačkauskas ir kun. Varnagiris, tada buvęs lietuvių ir lenkų parapijos klebonas Plymouth miestelyje, Pa., gavę dar porą draugijų pritarimą, 1886 m. lapkričio 22 d. Plymouth miestelyje sušaukia seimą ir čia pat įkuria Susivienijimą Visų Draugysčių Katalikiškų Lietuviškų Amerikoje, kurio kryptį nusako pats pavadinimas.

Per porą metų tie du susivienijimai, jei tokiais juos tada buvo galima pavadinti, egzistavo ir vegetavo, vienas kitam gero žodžio nepasakydami. Tuo metu draugiškam ar bent kaimyniškam sugyvenimui negalėjo būti nė kalbos. Taigi tada vyko ne apsiungimas, o skaldanti nesantaika, kuri ilgam laikui trukdė bet koki kultūrinį ar kūrybinį darbą.

Katalikiškasis susivienijimas po dviejų metų likęs vienintėle didesnio masto organizacija ano meto sąlygose neišvengiamai pradėjo vadovaujančiai reikštis, kaip stambiausia Amerikoje lietuvių organizacija, į kurią jungėsi nemažai lietuvių. Ji augo narių skaičiumi ir turto. Kadangi ji buvo katalikiška ne vien iš

vardo, bet kietai iš esmės ir principo, tai visai natūralu, kad jam vadovautų ir derektyvas teiktų pati dvasiškijs. Taip ir buvo.

Atrodė, kad buvo galima laukti ir tikėtis gerų davinų ir pačios organizacijos gerovei ir platesniu visuomeniniu pažitūru. Tačiau gyvenimo eiga nuvedė klystkeliais, sukėlusiais šiurkščių neramumų. Ir tai, kiek dabar galima patikrinti, daugiausia dėl asmeninių užgaidų ir ambicijų, kai kilusiam įkarštyje nelemtai atsiremavo į religiją, kurios tariaimams nusižengimams kai kurie nariai buvo smarkiai barami, pravardžiuojami, be tyrinėjimų baudžiami išmetimu iš susivienijimo. O tikrumoje niekas religijos klausimų nekėlė ir jai nesipriešino.

Vadovybė, kurią per eilę metų sudarė dvasiškijs, kietai valdė, reikalaudama visiško narių paklusnumo ir pildymo visų įsakymų kartais neatsižvelgiant ir net aplenkiant organizacijos nuostatus. Dėlto dažnai kildavo nepasitenkinimų ir net pasipriešinimų iš kai kurių narių dėl apsielenkimų su įstatais. Čia ir buvo tikrasis patsai šaltinis visokių nesutarimų, kurie ilgai nui suskaldė susivienijimą į dvi dalis. Būtent, į visiškai paklusnius kunigų vadovybei, ir į tuos, kurie tariamai kėlė "herezijas". Pastarojoje grupėje buvo daugiausia tautiniai nusiteikę nariai.

Šitokia organizacijai žalinga padėtis, su laiku smarkiau aštrėjo. Apie bet koki susitaikymą arba koki ryšių sušvelninimą, niekas negalvojo. Vyriausias uždavinys, sakytum, kiekvienos grupės buvo telkti jėgas ir dėti pastangas opoziciją nugalėti. O kai nuotaka ir užsikirtimu vadovaujamosi, tai bendrai kalbami nėra vietos. Ir tada nebelieka laiko dirbti bet kokius organizacinius darbus. O apie kultūrinius nei kalbos nėra. Ir taip šitokioje įtemtoje, lyg karo stovio padėtyje, buvo ruošiamasi šešioliktajam seimui, kuris įvyko 1901 m. gegužės 21 d., Wilkes-Barre, Pa.

Seimo išvakarėse kiekviena grupė atskirai tarėsi apskaičiuodama savąsias jėgas ir ruošdama strategijos planus. Apie bet koki pasitarimą galimam susitaikymui niekas nė neužsiminė, nes nė viena nė kita pusė nebeteko vilties paliauboms.

Kitos dienos seimo pirmoje sesijoje susivienijimo pirmininkas kun. A. Kaupas savo asmeniniu patvarkymu atmetė 20 "neištikimų" teisėtų delegatų, o visus tuos, kurie buvo pažymėti prisegta rūtų šakele priešvarko, kaip "ištikimas", taip pat savo patvarkymu pripažino delegatais.

Pasipriešinimai ir protestai prieš tokią neteisėtą delegatų

NEKALTINKIME

Tūlas P. M. iš Philadelphijos, rašydamas Dirvoje 146 Nr. apie S. Narkeliūnaitės papasakotus iš dabartinės Lietuvos įspūdžius ir parodytą filmą, padarė tokį griežtą sprendimą: -- Išklusius pranešimo ir pamačius filmą susidaro nuomonė, kad arba kelionė buvo grynai šeiminio pobūdžio arba patarnaujanti okupantui.

Visai nedaug trūksta, kad S. Narkeliūnaitė būtų apšaukta, jei ne raudona, tai bent paraudusia. Juk labai tikrai aišku, kad jos kelionė buvo tikrai privataus pobūdžio. Ir kas gi ją ten į Lietuvą pas savo tėvus galėjo siųsti? O kaltinti ją patarnaujant okupantui, kad ji matė Lietuvoje ir kai ką gražaus, tai yra didelė nesąmonė. Nereikia pamiršti, kad ten gyvena visa lietuvių tauta, kuri, nors ir būdama baisioji priespaudoji, kiek begalėdama dirba ir kuria. Būtų nusikaltimas nematyti, ar bent nenorėti matyti tų pastangų darbo vaisių.

VY. ŽINTA,

Cleveland

NORIU PAKLAUSTI

Dirvoje Nr. 133 buvo įdėta St. Santvaro laiškas rašytojui Pulgiui - Andriui. Tėviškes Žiburį Nr. 51 toks laiškas, tik sutrumpintas, perspausdintas, bet nenurodyta, kad paimtas iš Dirvos.

Aš, kaip eilinis skaitytojas, buvau susidaręs nuomonę, kad laikraštis turi nurodyti straipsnių kilmę.

Prašau man atsakyti:

Ar St. Santvaras tokį pat laišką parašė ir "T. Ž."? Ar mano susidarytoji nuomonė dėl laikraščio redaktorių elgesio yra klaidinga?

J. ČESEKAS,

Toronto

koje įkūrėjai dėjo pagrindantautiškumo idėją. Jam visada rūpėjo ir rūpi išlaikyti lietuvių mūsų išeivijoje ir lietuvių tautos gerovę. Dar prieš Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą jis rūpinosi, kad būtų paskelbta, o dabar jai netekus laisvės, stipriai rėmė ir riamia jos laisvinimo veiksnius bei šelpia savo brolius seseris treminius, vargą patekusius. Žodžiu, kiek išgali, atlieka ištikimybę savo tautai. Taip pat reikia visu nuosirdumu pasakyti, kad Susivienijimas Lietuvių Rymo Katalikų Amerikoje yra tikrai patriotinė organizacija, kurios aukštus siekius ir tikslus niekas negali įtarti.

(Nukelta į 4 psl.)

Pay Yourself FIRST...

Pay Yourself REGULARLY!

TO BE SURE OF HAVING CASH WHEN YOU NEED IT--FOR CHRISTMAS PLANNING--NEXT YEAR--AND EVERY YEAR-- CHILDREN'S EDUCATION, A COMFORTABLE RETIREMENT, TRAVEL--PLUS ALL THE OTHER DREAMS OF NICE AND NECESSARY THINGS FOR THE FUTURE.

All Savings Deposited through JANUARY 15th... Earn **4%** from JANUARY 1st! Current Rate

ST. CLAIR SAVINGS

3 Locations

813 East 185th St. 25000 Euclid Ave. 6235 St. Clair Ave.

IŠVADĄ PADARYTI

ką pirkti, jums bus lengva, kai pamatysit pačius daiktus, eilėmis išstatytus Gradinsko televizijų, stereo patefonų, radijų ir vokiškų aparatų krautuvė, 2512 W. 47th Str., Chicago, Ill., FR 6 - 1998.

Chicago lietuvų sporto klubo Lituanica dvi jaunių komandos, žaidžiančios Gage parko lygoje. Kairėje stovi komandų treneris Rimas Dirvonis, Gage parko instruktorius Rich. Vidury: parko direktorius J. Detloff ir dešinėje jaunių sekcijos vadovas Jonas Degutis. Z. Degučio nuotrauka

TAUTININKŲ ORGANIZACIJOS KŪRIMASIS...

(Atkelta iš 3 psl.)

Rusijos revoliucija 1905 metais ir tais pat metais Lietuvių Seimas Vilniuje iškėlė šūkį -- Lietuvai laisvė ir nepriklausomybė, paskatino ir Amerikos lietuvius sušaukti bendrą srovių seimą. Jis įvyko 1906 m. vasario 22 d. Philadelphijoje, Pa.

Į šį seimą srovių dalyviai vyko pasitarti, apsvarstyti ir vieningu balsu siekti Lietuvai laisvės iš carų pavergimo. Vieningo bendradarbiavimo viltis net iškėlė tokią apibendrinimą, tiesa, dėl kai kurių žodžių neteisingo supratimo, net ir juokinga: "Seimas daugeliui užsiliks atmintyje kai pirmutinis žingsnis, kur visi lietuviai galvą susitaikė kovoje už tautos nepriklausomybę".

Tačiau srovinių interesai, kurie tuo metu reikėsi aštriai ir drausmingai, paėmė viršų nusistatydami paties suvažiavimo vyriausią tikslą. Suvažiavusieji gerokai pasiginčijo ir grįžo namo nepajėgę susitaikyti ir vieningai dirbti.

Katalikams jau gana stipriai susiorganizavus, o iš kairės socialistams vis stiprėjant ir rodant savystovumo bei agresyvias reikšiantis, tautiečiai, arba kaip juos tada dažnai vadindavo vidur-

rine srove, pasijuto pabirę, neturį nė vieningumo, nė vienos vadovybės. Dėlto, žinoma, jų svoris ir įtaka mažai reikė.

Patsai gyvenimas verste vertė tautiečius apsiungti, kad pajėgtų mažiau ar daugiau lygiomis bendradarbiauti ir konkuruoti su kitomis srovėmis. Ir pats vardas -- tautietis, buvo nebeaiškus, palšas ir jau nebeatitinkąs savo paskirčiai.

Pirmajam pasauliniam karui užsiliepsnojus, vėl iškyla sąjūdį sušaukti bendrą srovių seimą pasitarimui ir sutarimui bendrai veikti Lietuvos laisviniui. Savais sumetimais katalikams atsisakius dalyvauti, tautininkai ir socialistai suvažiuoja 1914 m. spalio 4 d. Brooklyne, N. Y. Tačiau ir šiuo kartu nerasta nė sklandumo, nė noro kompromisiniu keliu prieiti vieningumo, ypač kai svarstyta reikalavimas Lietuvai autonomijos ar visišką nepriklausomybę.

Nė vienai srovei nenusileidžiant, suvažiavimas taip ir iširo be aiškesnių rezultatų. Mat, tais laikais ir dar gerokai vėliau, srovės kietai laikėsi savų nusistatymų ir principų, kuriuos smarkiai gynė be kompromisų. O tokios užsispyrimas

lemdavo vadovaujančių asmeninės užgaidos, pro kurias neprasiverždavo eilinių lietuvių širdžių pastangos, ieškančios tarpusrovinių bendradarbiavimo ir solidarumo. Tai viena iš mūsų lietuviško gyvenimo tragedijų, kurios kliudė sutartinai dirbti lietuvių išlaikymui ir net mūsų tautos kitais svarbiaisiais reikalais susitarti. Tai laikytina didele praeities klaida.

Skilus šiam suvažiavimui, tautininkai atskirai susirinkę įkuria jau savąją organizaciją, pavadinę -- Lietuvių Tautiška Partiją. Nuo šio laiko jau ir reiškiąsi trys skirtingos partijos, būtent: Krikščionių Demokratų (katalikų), kuri buvo pripažįstama stipriausia, Lietuvių Socialistų Sąjunga, vis stiprėjanti, drausminga ir agresinga, ir Lietuvių Tautiška Partija, kuri, kaip naujokė, dar negalėjo pasigirti savo gausumu, bet kupina ryžto ir pasišventimo ėjo į gyvenimą.

Tačiau už vienų metų -- 1915 m. tautininkai, susirinkę Philadelphijoje, rado reikalo padaryti pakeitimą ir pasivadinti nauju vardu -- Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, kuri rado gausenę, taip vadinamos vidurinės srovės pritarimą. Tai žymiai ją sustiprino, kaip grynai patriotinę lietuvių organizaciją, nesurištą su jokiais interesais, kurie nukreiptų dėmesį ir energiją nuo pagrindinių lietuviškųjų principų.

ALT Sandara iš principo siekė bendradarbiavimo su kitomis ideologinėmis organizacijomis, kur tai buvo Lietuvos ar lietuvių išeivijos bendrieji reikalai, Sandara, vadovaudamasi susitarimo principu, jungtinai su katalikais, sušaukia didingą seimą 1918 m. kovo 13 d., New Yorke su tikslu apspręsti, kaip padėti Lietuvai, pasiskelbusiai nepriklausomai valdytis. Gaila, kad kviečiami socialistai atsisakė dalyvauti.

Šiam suvažiavimui -- seimui laikas buvo palankus ir visuomenės nuotaikos aukštai pakilusios. Mat, karas ėjo jau į pabaigą sąjungininkų naudai, o mūsų gimtasis kraštas jau buvo pasiskelbęs nepriklausoma valstybe, nors tada dar tik popie-

Kiti rašo:

JEI BŪTŲ NUOŠIRDUS...

"Lietuvos Pajūrio" naujame numeryje apie Chruščiovo dvideiškumą taip rašoma:

"Mūsų mylimas Staline! Didysis vade, genijau ir mokytojai". Taip pradėjo savo kalbą Nikita Chruščiovas 19-tame komunistų partijos kongrese 1949 m., kai jam Stalinas patikėjo partijos sekretoriaus postą. Tuomet Chruščiovas buvo pats iškimiausias Stalino batlaizys, jo kruvino režimo egzекtorius ir organizatorius. Pataikaudamas Stalinui, jis skundė ir išdavinėjo savo draugus NKVD genocido ekspertui, Ivanui Serovui.

Pačius kruviniausius nusikaltimus Chruščiovas padarė Ukrainoje, kur jį Stalinas buvo pasiuntęs malšinti prie savo žemės prisirišusių ir jos nenorinčių išsižadėti valstiečių. Užsivilkęs ukrainiečių tautiniais drabužiais ir dėvėdamas plokščią medžiaginę kepurę, jis siautėjo po visą Ukrainą. Jo įsakymu ne tūkstančiai, bet milijonai ukrainiečių buvo areštuoti ir sulikviduoti Sibire.

1939 m. Kieve tūlas vyras, dėvėdamas geležinkeliečių uniformą, metė bombą į vagono skyrių, kuriuo važiuo Chruščiovas. Du komisariai buvo užmušti, o nedidelis randas Chruščiovo panosėj dar ir šiandien primena, kaip ukrainiečių tauta norėjo atsiskaityti su raudonoju Eichmanu.

Tat labai teko mustebti, kai neseniai įvykusiame komunistų partijos kongrese Chruščiovas iškonevėkėjo savo "didįjį mokytoją". Kongrese, didelių dalyvių susijaudinimui, jis savo buvusį "genijų genijų" apibūdino kaip paprastą žmogų -- banditą, turintį ant savo sąžinės milijonus nekaltų žmonių gyvybių. Įsikarščiaęs Chruščiovas reikalavo nedelsiant iškraustyti Stalino mumiją iš mauzoliejaus ir ją užkasti Kremliaus mūrų pasienyje. Ta pačia proga jis išvardino ir būsimuosius mirties kandidatus: Molotovą, Kaganovičių, Malenkovą, Bulganiną, Vorosilovą... Senas bolševikų dėsnis -- jėgos praradimas lygus gyvybės praradimui -- atrodo vėl galioja. Opozicija pas sovietus visuomet likviduojama nusikaltimų priekabiu. Ir tai visai nesvarbu ar nusikaltimai iš tikrųjų padaryti ar sufabrikuoti. Nes jei Chruščiovas tikrai norėtų nu-

riuje. Taigi visus tikrus lietuvių tada buvo apėmęs net dvigubas džiaugsmas, kėliąs nepaprastą entuziazmą.

Tada, palankiose sąlygose, suvažiavo apie 1200 dalyvių iš daugybės draugijų. Tai buvo tikrai gausi reprezentacija ir reikšmingas atsiliepinimas.

Šis seimas buvo tikrai darbingas ir sekmingas. Vienas iš reikšmingųjų nutarimų buvo įkūrimas Egzekutyvio Komiteto, Washingtone, D. C. diplomatinio keliu padėti Lietuvai, kovojančiai už savo nepriklausomybės gyvybę. Į šį Komitetą iš Sandaros buvo paskirtas Dr. M. J. Vinikas, nuoširdus patriotas ir visuomenininkas, miręs 1961 m., ir Dr. J. J. Bielskis, dabartinis Lietuvos garbės konsulas Los Angeles, Calif.

Jų pareigos buvo itin sunkios ir uždaviniai dideli. Reikia tik įsivaizduoti, juk lietuvių tauta buvusi pavergta per 120 metų, buvo beveik visai užmiršta. Ypač šis kraštas apie jį nieko nežinojo, o čia ji siekia būti nepriklausoma valstybe.

Taigi tiems vyrams reikėjo, taip sakant, pradėti iš nieko. Supažindinti valstybės pareigūnus, Kongreso narius ir kitus su lietuvių tauta, jos istorija ir siekius nepriklausomai gyventi, užmegsti pažintis, ieškoti palankumo ir draugų, ruošti dirvą jos pripažinimui. Jų pasišventimas, ryžtas ir sugebėjimai pagaliau buvo apsvaiginę pilną Lietuvos valstybės pripažinimą 1922 m. liepos 22.

Taigi šis seimas pasiūlė istoriniu nepaprastu įvykiu, aukštoje pagarboje, kaip daug ir reikšmingai prisidėjęs prie Lietuvos valstybės atkūrimo ir nepriklausomybės išlaikymo pastagų.

Kitame numeryje pabaiga: ĮSIKURIA AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA.

LIETUVOS MOKSLEIVIAI TARP...

(Atkelta iš 1 psl.)

Vadovėlyje daromos nuolaidos buržuaziniam objektyvizmui, jame pasireiškia praeities idealizavimas. Per daug skiriama vietos kunigaikščių ir jų veiklos aprašymui, pakankamai neišryškinant liaudies masių vaidmens.

Knyga parašyta be reikiamo ryšio su kitų TSRS tautų ir pirmoje eilėje rusų tautos išsivaidavimo kovų istorija. Vadovėlyje iškreiptai parodoma 1905 - 1907 m. revoliucijos eiga Lietuvoje, į pirmą planą iškeliama ne agrarinis klausimas ir kova už proletariato hegemoniją buržuazinėje - demokratinėje revoliucijoje, o nacionalinis klausimas, visiškai nekalbama apie lenininę partijos taktiką buržuazinėje demokratinėje revoliucijoje.

Neatskleistas bolševikų lozungas apie nacių apsisprendimo teisę, jis iš esmės suvedamas į nacionalinį apsisprendimą ir nacių atskirumą. Vadovėlio dalyje, skirtoje socializmo laikotarpiui, pasigendama ryškaus Lietuvos darbo žmonių kovos už socializmą ir komunizmą, Ta-

rybų Lietuvos ekonomikos ir kultūros suklestėjimo vaizdo.

Taigi, tik žiūrėkite, kiek daug klaidų padaryta. O tą vadovėlį Vakaruose gyveną ir vartę mūsų mokytojai, negalėjo ir taip atsisistebėti, kaip viskas iškraipyta ir komunistiniais melais persunkta.

Suvažiavime daug dėmesio skirta, kad moksleiviai daugiau ir geriau mokytųsi rusų kalbos. Štai kaip apie tai buvo kalbėta:

"Gerinant internacionalinį auklėjimą mokyklose, reikia nuolat stiprinti dėmesį rusų kalbos mokymui. Šiandien kiekvienam aišku, kad rusų kalbos mokymasis turi teigiamą reikšmę, nes tai padeda stiprinti mūsų šalies tautų ryšius ir savitarpio bendradarbiavimą tikrėje ir kultūrinėje statyboje. Kiekvienos mokyklos garbės reikalas -- pasiekti, kad baigę mokyklą moksleiviai gerai mokėtų rusų kalbą.

Rusų kalbos mokėjimas sudaro geresnes galimybes bendrauti su broliškų respublikų moksleiviais, geriau pažinti visų tautų kultūros lobyną, o tai labai svarbu auklėjant moksleivius tautų draugystės dvasia.

Suvažiavime taip pat reikalaujama, kad visi moksleiviai būtų suvaryti į komjaunimą ir ten jie pilnai pasiduoėtų komjaunimo auklėjimo programai.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius
Bishop 2-1397

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE
APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke
Telef. PR 8-9259

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA
Čia gėrimus pirksite tikrai pigiai!
TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. MARTEL 3 star Cognac 5th 5.39
 2. WHITE HORSE SCOTCH WHISKY 5th 4.98
 3. Arrow Coct. MARTINI or MANHATEN KVORTA 2.98
 4. COINTREAU Liqueur 5th 4.75
 5. Da SILVA 10 metų brandy .. 5th 3.69
 6. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 3.59
 7. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th 3.98
 8. Import. Prancūz. likerai 5th 2.98
 9. KIJFAFA vynas 5th 1.75
 10. ZELLER SCHWARZE KATZE vynas 5ths. 1.29
- Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1903 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

KOL GROŽIS PAKYLA IŠ DUMBLŲ, TURI PRAEITI TAM TIKRAS LAIKAS...

Skulptoriaus Dagio parodą aplankius

PRANAS BASTYS

Nuotraukos J. Pilipavičiaus

Kas domisi daina, muzika, tapyba bei skulptūra, lengvai galėjo pastebėti, kad lietuviai meno srityje yra pasiekę nemažų laimėjimų. Menininkas tremties gyvenime pasidarė gana judrus mūsų tautos reprezentantas. O tai labai svarbu, nes pasitraukę nuo besiantinančio okupanto į

Iš šalies stebint, numanu, kad tokių žmonių buvimas mūsų bendruomenėje buvo nepaprastai naudingas. Pradžioje tik per juos

menininkas, nes jis moka kalbėti tokia kalba, kurią supranta visos tautos. Menininkas savo sugebėjimais ir darbais veikia visuomenės bus pastebėtas ir įvertintas, negu teisininkas, pedagogas ar kitos kurios profesijos asmuo. Todėl jo kūriniai mūzai reikštis kelio niekas negali pastoti. Jinai nei laiko, nei erdvės nėra varžoma. Jai atviros visos durys į žmonių širdis.

Dažnai atvejais menininkas visiškai svetimoj aplinkumoj gyvendamas prigyja, būna suprantamas ir gražiai vertinamas.

Nereikia toli eiti. Imkime, kad ir mūsų menininkus. Daugelis jų savo darbais, išstatytais įvairiose meno parodose, yra susilaukę pelnytai palankių atsiliepimų. Ne vienas šiandien turi įsirušęs meno studijas, kurios gimsta jų meno kūriniai.

Tokios kilo mintys aplankius skulptoriaus Dagio meno parodą Toronte W & W galerijoje. Apžvelgus visumą jo kūrinių, kurie sudarė apie 80 atskirų pavadinimų, žmogų vertė pagalvoti: iš kur plaukė toji energija ir ėmėsi laikas tokiai gausybei įvairių temų medyje apipavidalinti?

Atsakymą į taip statomą klausimą galėjo duoti ne kas kitas, o tik pats menininkas. Tikriausiai savaitgalių laisvalaikio tiems visiems darbams niekuomet nebūtų pakakę. Anot skulptoriaus Dagio, kol grožis pakyla iš dumblų, turi praeiti tam tikras laikas.

Tas jo pasakymas, ir tuo pačiu pavadinimu medžio statula, sukėlė daug vaizdų. Tinkamesnio var-

Skulptorius Jokubas Dagys, gimęs 1905 m. Biržų apskr., 1932 m. baigė Kauno meno mokyklą ir, iki pasitraukimo į Vakarus, Lietuvoje dėstė gimnazijose meno dalykus. Pirmą kartą su savo skulptūros kūriniais dalyvavo 1935 m. Kauno meno parodoje. Apsigyvenęs Kanadoje įstojo į Kanados skulptorių sąjungą ir dažnai dalyvauja jų ruošiamose parodose. Nuotraukoje skulptorius Dagys prie savo kūrinių W & W galerijoje.

J. Pilipavičiaus nuotrauka

do statulai vargu ar beįmanoma būtų buvę rasti. Tikrai poetiška. Taip, rodos, ir matytą raištą, liūną ir dumblą, kuriame tas medis, neturėdamas tinkamų sąlygų, tik per dideles savo pasitangas galėjo išaugti, žaliuoti ir atkreipti menininko dėmesį, kuris jį, dėl jo ypatingo išaugimo, rado tinkamu panaudoti grožio įkūnijimui.

Dažnai praeina daug laiko, kol surandama forma, židrovui nusakanti suprantamą kūrinio turinį ir grožį. Meno kūrinėje, kodėl kryptai jis beprisklausyti, turi būti idėja ir turinys, kuriai pašalietis susižavėtų.

Skulptorius Dagys kaip tik suėmė visą tai šiam savo kūriniumi

ir bus labai panašūs į skulptoriaus Dagio žodžius, parašytus statulos papėdėje.

Kai menininkas paliečia labai jautrų reikalą ir mėgina mus suartinti su pačia gyvenimo tikrove, kuri yra ištikusi, mums yra nepaprastai brangintinas.

Vėl kitas, labai artimas mūsų sielai, yra "Išmaldautojas". Jo akys primerktos, lūpos sučiautos, galva stačiai pakelta į aukštybes, į tą galingąjį Praamžių, kurio malonių laukiama. Ir tikrai, taip yra, kai žmonės pamiršta, apleidžia ar skriaudžia, didžiausioje nelaimėje daugiau nieko nebelieka daryti, o tik pakilti mintimis aukščiau ir laukti pagalbos.

Nemaža darbo skulptoriaus Dagio idėja statuloje "Ar tu myli mane". Tai moteris, kuri ne kitų, bet pati savęs mėgina klausyti ir nežinia kieno laukia atsakymo. Pro šią, gražiai apipavidalintą medžio figūrą, tikru, nė vienas nepaėjo užmerkęs akis.

Negalima būtų praeiti pro šalį nepadarius vieną kitą pastabą apie reljefus, t. y. plokščią medyje drožinį. Didžiausias tos rūšies darbas bene bus "Pabėgėliai", kuris prieš keletą metų, atsimenu, buvo išstatytas šat-

rijos tunto skaučių Kanados Tautinėje Parodoje, lietuvių paviljone. W & W galerijoje matėme išstatytą tik to kūrinio nuotrauką.

Kiti didesnieji Dagio drožiniai medyje "Lietuviška sodyba", "Pavasario džiaugsmas", "Pavasario darbai ir vargai", "Tai Kanada" ir "Naujos kultūros atėjimas", yra išskirtini iš daugelio kitų tos rūšies darbų. Mūsų dvasiai pirmieji trys darbai labai artimi, nes juose mes randame lietuvių ūkininką, artoją ir besidžiaugiantį kartu suatbudusia pavasario gamta. Drožiniuose naujos kultūros atėjimas, ir tai Kanada, skulptorius Dagys visai pilnai ir vykusiai tas idėjas išvystė, suteikdamas joms rimtą ir suprantamą turinį.

Ne vientik medis. Parodoje žymią vietą užėmė gipso ir metalo darbai. Paminėtini Napoleonas prie Maskvos, Pirmoji medžioklė, Laikas atsigavinti, Pasirušęs kovoti, Agitatorius ir kt.

Išidėmėtą įspūdį paliko Agitatorius, kuris yra vienas naujausių Dagio darbų. Realiam gyvenime tokio tipo turbūt niekuomet nesutiksime, nes pernelyg yra sumodernintas. Tačiau ga-

(Nukelta į 6 psl.)

DAGYS

vakarus, tuojau pat pajutome, vos tik peržengus sieną, kokią tai nežinomybę. Svetima kalba, papročiai ir aplinkuma darė slepiantį įspūdį. Vietiniai žmonės, stebėdami pro šalį praeinančius ar pravažiuojančius, apipildavo klausimais, į kuriuos nevisi mokėjome pakankamai gerai atsakyti.

Didžiausia kliūtimi, artimesnio vieni kitų pažinimo, buvo sutikimas skirtingos kalbos, kurios nemokėdami, ir prie geriausių norų, negalėjome perduoti savo tuo momentu dvasinių išgyvenimų bei patirties.

Viskas, rodos, taip paprasta, bet kai liežuvis atsisako savo šeimininkui tarnauti, nieko daugiau nebelieka, tik tylėti. Taipgi matėme, kad tų, kurių liežuvis dar anksčiau buvo pratinamas vartoti svetimos kalbos žodžius, jiems viskas ėjo pakankamai sklandžiai. Reiškia, su svetimos kalbos mokėjimu jie nugalėjo pačią didžiausią kliūtį, skiriančią tautas vieną nuo kitos.

Mano gyvenimas buvo nelengvas

Įmanomiau tebuvo galima užmegsti ir palaikyti pradinis ryšius už tėvynės ribų.

Tačiau naujoj aplinkumoj nebūna taip paprasta įsipilietinti. Pirmiausia reikia apie save mokėti susidaryti palankią opinią ir kuo nors įrodyti, kad tu esi ko nors vertas. Kitaip sakant, reikia praeiti pro kritikos ugnį, kuri kartais būna gana karšta. Tik kai savo sugebėjimais ir darbais prideramai mokame reikštis, tai tuo pačiu atkreipiamas stebinčių dėmesys ir susilaukiama vertinimo.

Antrojo pasaulinio karo pasėkoje išsisklaidžiusių po platųjį pasaulį mūsų tautiečių pasiskirstymas profesijomis labai įvairus. Nemaža rasime puikiai pasirušusių ir mokerčių dirbti savo profesinį darbą, tačiau ji nevisi gali būti lygiai naujose gyvenimo sąlygose suprantami.

Gretinant išsimokslinčius advokatą, gydytoją ir menininką, pastebėsime, kad iš tos trejukės bene labiausiai bus suprantamas

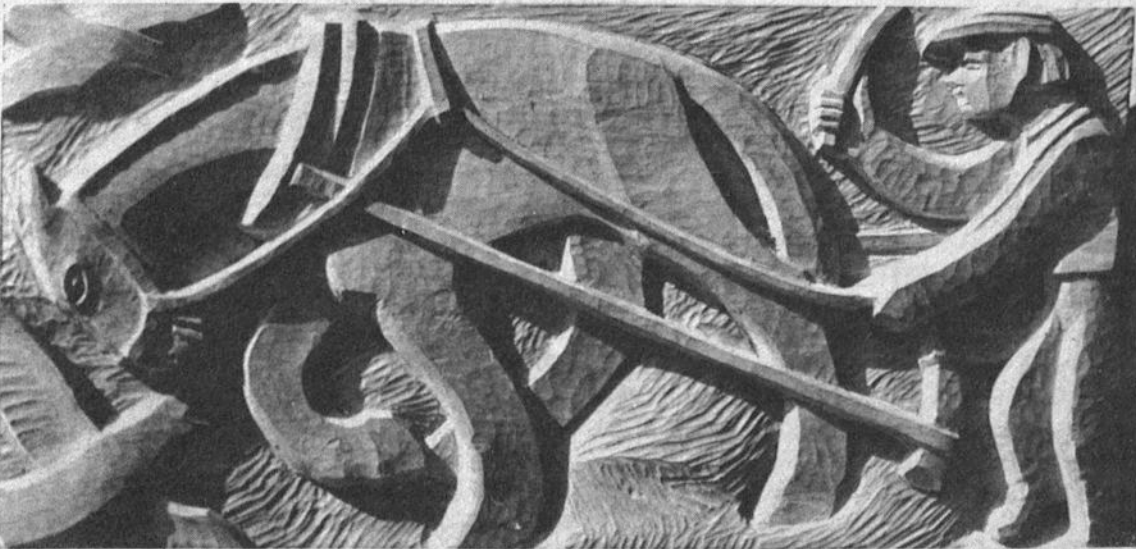
DAGYS

Pavasario džiaugsmas

ir davė sparnus, kuriais jis galėtų skristi į Parnasą.

Visai kitaip skulptorius Dagys pavaizduoja sunkiai į gyvenimą prasisiskinančių žmonių kelią. Šią savo apvalaus medžio statulą jis pavadino: "Mano gyvenimas buvo nelengvas". Iš pirmo žvilgsnio veide pamatome sukauptą skausmą, didelius išgyvenimus ir nuovargį grumiantis su kieta gyvenimo realybe.

Tas skulptūros kūrinys išreiškia ir mūsų visų padorių tėvynainių liūdesį netekus tėvynės. Jeigu tai imsime visos mūsų tautos požiūriu, galėsime jos istoriją ir likimą suvesti į keletą prasmingų žodžių, kurietikriausiai atitiks nūdienės okupacijos sunkumus. O tie žodžiai

DAGYS

Pavasario darbai ir vargai

DAGYS

Išmaldautojas

DAGYS

Tai Kanada

SKULPTORIAUS DAGIO PARODĄ APLANKIUS...

(Atkelta iš 5 psl.)

lima pastebėti, kad kūrėjo esama gero psichologo, mokančio pagauti smulkias akimirkas ir tuo pačiu suteikti kūriniui daugiau dvasios. Kiek ilgiau išsižiūrėjus, belieka tik laukti, kada toji sumoderninta agitatoriaus figūra ims kalbėti.

Skulptorius Dagys mums pateikia techniškai išbaigtas formas, suteikdamas kūriniui, tarytum, daugiau sielos. Jo vėlesniuose kūriniuose jaučiama tendencija vis labiau atsipalaiduoti realizmo varžtų ir mėginimas ją įvilkinti į kitas, pagal laiko reikalavimus formas. Tačiau, kaip pats žmogus, taip lygiai ir jo pažiūros į išorės pasaulį, kad ir nežymiai, bet keičiasi. Kad ir kaip bebūtum užkietėjęs ir nusistovėjęs laikytis senų tradicijų, bet laikas, kaip vanduo tekėdamas, griauja, ardo ir palieka savo pėdsakus. Taip ir kūrybai laikas pagimdo naujas formas, kad jina nesustingty.

Formos atžvilgiu skulptorius Dagys, reikėtų pripažinti, yra daugiau savitas. Jis dėl išlankymo formos neaukoja pačios idėjos, į klausimą kas yra menas ir kas yra menas šiandien, jis

pats duoda ir atsakymą. Menas nėra koks tai ypatingas mokslas ar filosofija, bet kūrinys apie kurį galima pasakyti -- man patinka arba ne. Tikras menas turi turėti šiuos pagrindinius elementus: idėją, kompoziciją spalvų ir menininko nusiteikimą.

Dagys abstraktąjį meną, neturintį šių elementų, kaip meną visiškai nepripažįsta. Skulptorius Dagys, kuris eilę metų pasišventusiai yra atsidavęs vien tik menui, savo darbais spėjo giliau išsakyti kanadiečių visuomenėje. Jo trys didelės, statulos turinčios apie 6 pėdas, puošia šv. Monikos bažnyčią Toronte. O kur visa eilė pavienių asmenų, teigiamai įvertinusių menininką ir įsigijusių savo namų papuošimui jo kūrinių. Ypatingai būtų gražu, kad ir lietuviai atkreiptų daugiau dėmesio menui ir jį paremtų. Vietoje visokių brangių kristalinių vazų, ar negalėtume surasti daug mielesnių mūsų sielai dovanų, kurios savyje turi idėją ir turinį.

Pažymėtina, kad skulptorius Dagys jau nuo 1954 metų atsidavęs tik menui. Jis yra Kanados Skulptorių Sąjungos narys.

Dažnai kartu su kanadiečiais dalybą jų ruošiamose meno parodose.

Šiai, kūrinių gausumu meno parodai patalpos gal kiek buvo ir per ankštos, nes jautėsi lyg tam tikras perkrovimas. Tačiau tai ne kiek nemažino parodoje išstatytų kūrinių vertės.

GALVOSŪKIO Nr. 3 SPRENDIMAS

1. Lango perskyrimas yra aukščiau, 2. Ant bonkos yra užklijuota etiketė, 3. Dešinėje naktinio staliuko yra brūkšnyčią Toronte. O kur visa eilė pavienių asmenų, teigiamai įvertinusių menininką ir įsigijusių savo namų papuošimui jo kūrinių. Ypatingai būtų gražu, kad ir lietuviai atkreiptų daugiau dėmesio menui ir jį paremtų. Vietoje visokių brangių kristalinių vazų, ar negalėtume surasti daug mielesnių mūsų sielai dovanų, kurios savyje turi idėją ir turinį.

SPORTAS

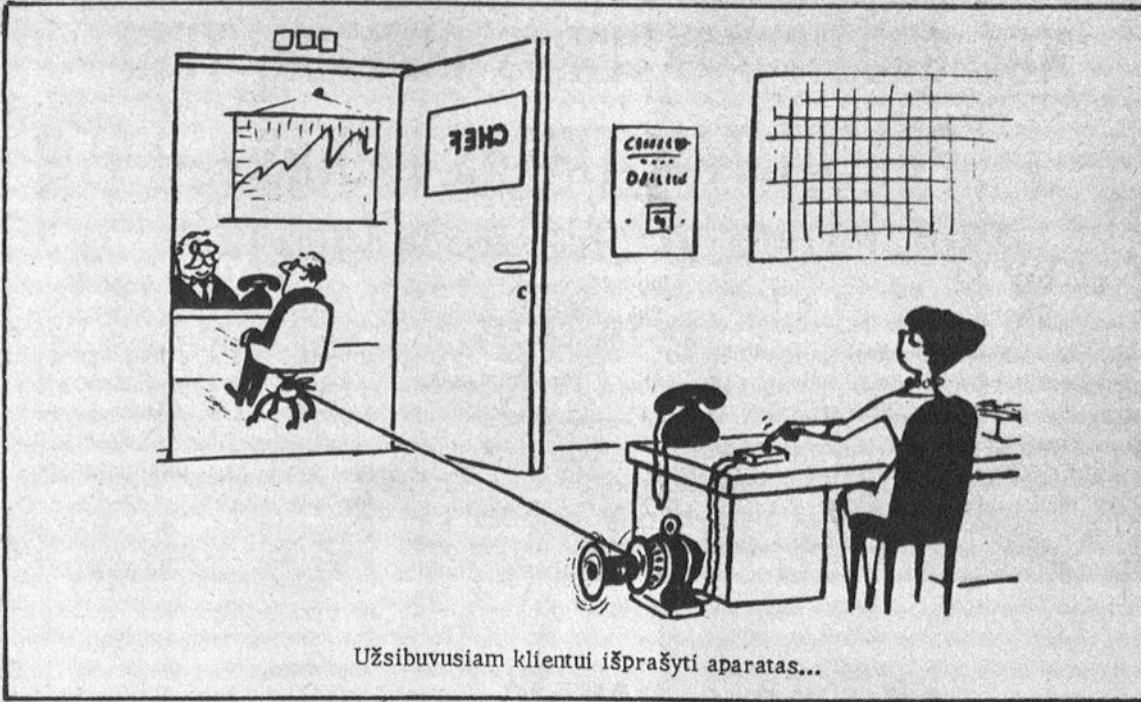
LITUANICA IVEIKE MAROONS

Sausio 7 d. prasidėjusiose salės futbolo (Indoor Soccer) pirmenybėse Lituanicos (Liths) futbolininkai nugalėjo 1961 m. salės pirmenybių I diviziono ir 1961 m. lauko pirmenybių "major" diviziono meistrę -- italų Maroons komandą 2:1.

Chicago Avenue Armory patalpose apie 2,000 žmonių stebėjo šį susitikimą, kuris nors ir nebuvo labai įdomus, tačiau maloniai pradžiuogines lietuvius žiūrovus, nesitikėjusius pergalės.

Šiose rungtynėse italai pirmieji padarė 1:0 ir tokia pasekmė išliko iki antrojo kėlinio 4-tos minutės, kada H. Jenigas iš baudos tolimu šūviu išlygino. Po kelių minučių V. Palčiauskas irgi iš tolo įrėžė žemą kampa, fiksuodamas 2:1. Tokia pasekmė išliko iki baigminio švilpuko.

Lietuvių komandą atstovavo: A. Jurkšaitis, J. Žu-

KAVA IR JOS MĖGĖJAI

Kava yra skubančiųjų žmonių malonus gėrimas, gydytojų pagelbininkė ir žmogaus dvasios ir kūno lygsvaros balansuotoja.

Sakoma, kad kava privalo būti karšta kaip pragaras, juoda kaip velnias, skaidri kaip angelas ir saldi kaip meilė. Ši prasminga mintis reikšmė yra apgaubusi kantrybėje ir santurume pasiskendusį diplomatų darbą.

Didieji pirkliai kietas konkurencijos rungtines švelnina juodos kavos puoduku. Taurieji menininkai kūrybinio įkvėpimo galia gaivina skaidrios kavos lašeliu. Kavą geria visi tie žmonės, kurie nori sužadinti savo dvasios akimirkos padarinius, kurie vėliau išryškėja aiškiais pavyd-

kauskas, J. Kaunas, H. Gavėnia, V. Palčiauskas, H. Jenigas, R. Jenigas, M. Mc Cluskey. Salės futbolo komandą sudaro ne 11, bet 7 žaidėjai ir nedaugiau kaip 2 atsarginiai.

Ši pergalė lietuviams davė 2 taškus, kurių ateityje labai reikės, norint išlikti "major" divizionoje. Čia žaidžia 8 geriausių Chicago komandos iš kurių dvi paskutinės lentelėje turės apieisti šią divizioną.

Dabar rungtynės vyks kiekvieną sekmadienį toje pačioje vietoje. Sausio mėn. 14 d., 2:40 val. lietuviai žais prieš Hansos vienetą. Toliau jų laukia susitikimai su Eagles, Treen -- Whites, Schwaben, Slovaks ir Lions. Šios komandos savo pajėgumu yra žinomos visoje Amerikoje, kai kurios iš jų yra buvusios JAV taurių finale.

Įdomu paminėti, kad kai kurios komandos (Eagles, Marrons, Slovaks ir kitos) žaidžia su samdytais žaidėjais, todėl jų padėtis yra žymiai geresnė negu tų, kurie negali ar nenori to daryti.

Sekmadienį prasidėjęs salės futbolo sezonas yra 12-tas iš eilės Chicagoje. Chicago pavyzdžiu pasekė ir kiti miestai, taip kad salės futbolas po truputį plečiasi visoje Amerikoje. Salės futbolo taisyklės šiek tiek skiriasi nuo lauko futbolo ir žiūrovai čia neturi progos nuobodžiauti. Edv. Š.

lais ir žmogui atneša vidinę dvasios ramybę. Bet didelė dalis žmonių ją geria, kaip kasdieninį ir įprastą gėrimą.

Todėl netenka stebėtis, jei rimtas gydytojas, po sunkios operacijos ir sudėtingos diagnostikos, savo nervus ramina stiprios kavos puoduku, kad sugrąžintų savo dvasios ir kūno lygsvarą į normalią būklę. Apie tą nuostabų ir malonų gėrimą įdomias mintis patiekia Dr. med. Karl Georg. Jis kalba ne apie to aromatinio gėrimo teikiamą žmogaus viduje laikiną malonumą, bet gvildena šį klausimą pagal žmogaus sveikatos požūrį. Anot jo, jei žmogus neturi įtartinų ligos simptomų, kurie kavos pagrindinės medžiagos -- kafeino gali būti dar labiau sustiprinti, tai tokiame žmogui kavos vartojimas yra patartinas.

Kafeinas veikia trikinančiai vegetatyvinę nervų sistemą, kuri neįnominas funkcijas žmogaus kūne atlieka. Perdidelis kavos vartojimas gali būti sukrėdimo priežastimi: nemigo, rėmens ir bendras žmogaus kūno ramybės praradimas. Bet nežiūriant į tai, šių dienų medicinos mokslas pripažįsta, kad kava vis dėlto yra svarbi žmogaus savijautos pagelbininkė.

Nedeginta kava gaunama iš šių kraštų: Vidurio ir Pietų Amerikos, Afrikos, Indijos ir daugelio puslauko salų. Rinkai patiekiamą kava savo grūduose turi vandens, azoto, kafeino, riebalų, cukraus, rūgščių ir medienos.

Deginimo arba paruošimo proceso metu šitos sudėtinės medžiagos keičiasi. Tačiau kafeinas lieka nepalietas. Taip pat išsilaiko pagrindinės kavos savybės: kvapas ir skonis, kurie yra neatskiriami geros kavos palydovai.

Geras deginimas pažadina kavos aromatą. Taip pat kruopštus kavos paruošimas ją vartoti gali pakelti jos aromatą ir jo rezultato pastovumą.

Smulkus kavos grūdelių sumalimas mažina aromato patvarumą. Ilgoje karšto vandens įtaikoje iš kavos miltelių išsiskiria kafeinas ir išsilaiko aukščiausio pajėgumo laipsnyje. Kalinkas vanduo tačiau trukdo šią išieigą ir neleidžia pakankamai gerai išsiskirti kafeinui.

Iš ryto kava -- savijautos žadintoja. Daugelis kavos vartotojų, kafeinas ir jos paruošimo procese gautas aromatas ir iš

medžiagų išsiskyrę substancijos gaivinančiai veikia nervų sistemą, o ypatinai į galvos smegenis ir nervus, kurie nepriklausomai nuo žmogaus valios (vegetatiniai) ir raumenis. Taip pat sužadina didžiųjų smagenų plėvę ir minties išreiškimas darosi stipresnis. Galvojimo veikimo veržlumas darosi pastabesnis. Mintis ir vaizduotė tampa aktyvesnė. Nuovargio jausmas pranyksta. Nemiga sutrumpinama. Todėl su malonumu iš ryto daugelis pietų kraštų gyventojų geria puoduką juodos kavos.

Po gerų pietų, kai virškinimo metu į vidurius suplūsta kraujas ir kai tikrai apima dvasios tingumas, juodos kavos puodukas atgaivina ir pažadina veiklumą.

Maloniai kava atgaivina nuo šalčio ir karščio. Ji skatina odos prakaitavimą ir šlapumo išskirimą. Kad smagenyse vyktų geresnė kraujo apykaita, patartina vartoti kavą, kuri karštais pašalina ir galvos skaudėjimą. Apsinuodyjimo atveju, nuo alkoholio, narkotikų ir nuo įvairių miego miltelių, patartina vartoti kavą. Rekomenduojama taip pat vieną puoduką kavos vartoti kaip vaistus tiems žmonėms, kurie turi žemą kraujo spaudimą. Be to kavos antraeiliai produktai žadina apetitą.

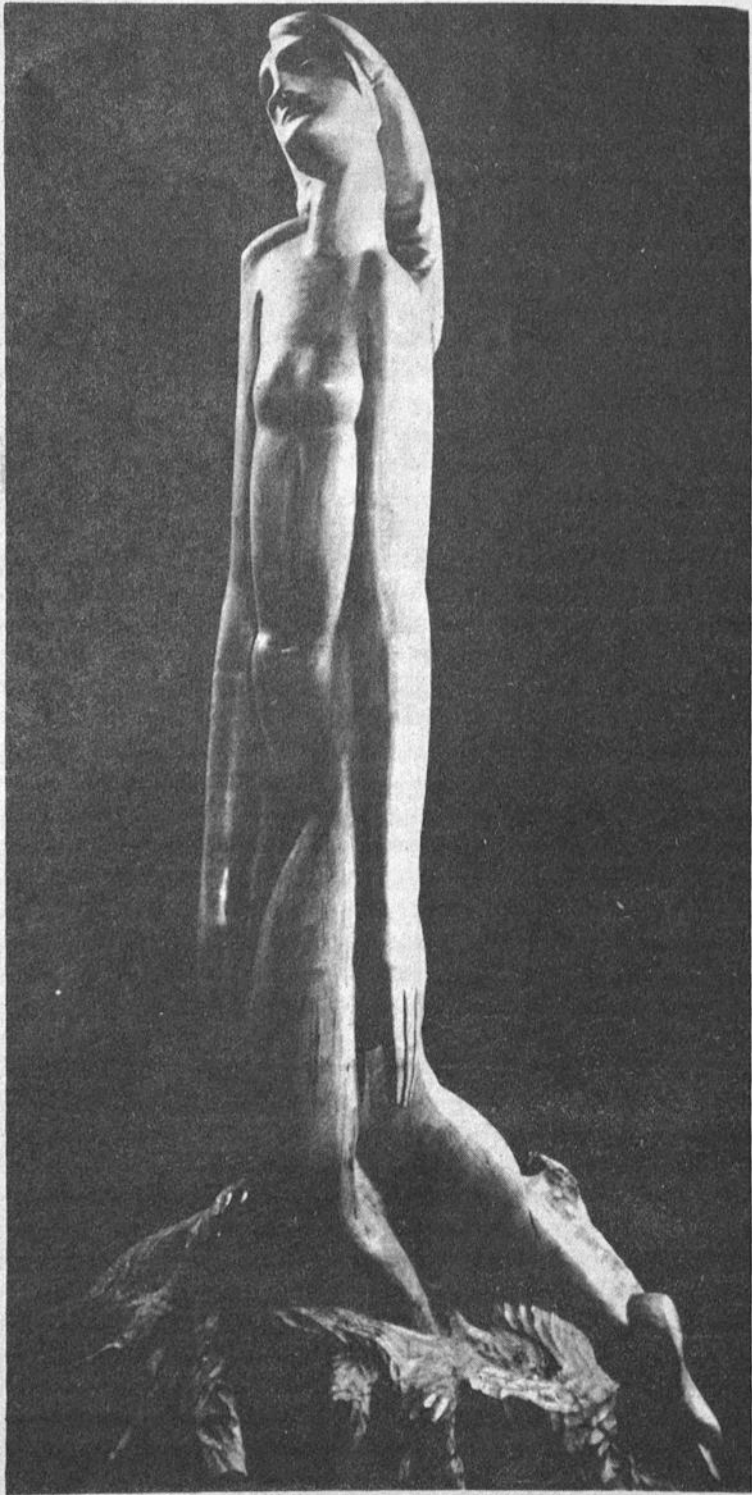
Galutinėje išvadoje, dr. med. Karl Georg sako, kad kava yra geradarė, jeigu jos vartojimas neišvirsta besaikiu gėrimu. Ir pagaliau, kavos gėrėjai, kurie gausiai pilia pieną ar saldžią grietinėlę į kavą turi atminti, kad pienas ar grietinė didelę dalį kafeino išjungia iš aktyvios veiklos. Cukraus vartojimas, kavos ir kafeino cheminio sąsto nekeičia.

J. ANDRAŠIŪNAS

ADENAUERIS PAVERTG-TŲJŲ SEIMUI

Vokietijos kancleris K. Adenaueris savo atsakymo telegramoje į Pavertgtųjų Seimo pirmininko Naujųjų metų sveikinimą pareiškia, kad 1962 metais savo pareiga ir uždaviniu laikys "saugoti laisvųjų laisvę ir taiką ir neuilstamai kovoti, kad būtų pritaikyta apsisprendimo teisė ir tiems Europos žmonėms, kurie šiandien turi vilkti svetimųjų priespaudą".

• Lenkija iš Varšuvos išvarė prancūzų laikraščio "Le Monde" korespondentą Jean Wetz.

DAGYS

Grozis kyla iš dumblių

Be žodžių

MORE FOR YOUR SAVINGS
at the 71 convenient banks of

The Cleveland Trust Company
FOUNDED 1894
71 CONVENIENT BANKS EVERY BANKING SERVICE
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

4% ON SAVINGS DEPOSITS
REMAINING 12 MONTHS.
On deposits remaining less than 12 months, the former 3% will be increased to 3 1/2%.

When Money is a Must, Your Closest Friend is
Cleveland Trust
Ohio's Largest Bank and Trust Company
Member Federal Deposit Insurance Corporation

1962 m. SAUSIO 13 d.

NAUJOSIOS PARAPIJOS SALĖJE, CLEVELANDE 18022 NEFF ROAD

ĮVYKS

L.T.M.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO METINIS KONCERTAS

NAUJAI PARUOŠTOJE PROGRAMOJE

ANSAMBLIO MOTERŲ, VYRŲ IR MIŠRŲS CHORAI

SOLISTAI SVEČIAI: **ALDONA STEMPUŽIENĖ**
VACLOVAS VERIKAITIS

PO PROGRAMOS ŠOKIAI IR VAIŠĖS. ŠOKIAMS GROS NEOLITUANŲ ORKESTRAS

BILETUS GALIMA ĮSIGYTI DIRVOJE, SPAUDOS KIOSKE, PAS ČIURLIONIEČIUS IR PRIE ĮEJIMO.

PRADŽIA 7 VAL. VAK.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Kiekvieną koncertą už Lietuvos ribų Čiurlionio ansamblis pabaigia tradicine daina — Namo! Ja pabaigs ir Clevelando publikai skiriamame 680-tame koncerte šį šeštadienį, sausio mėn. 13 d. Naujos parapijos salėje. Bet tai bus bene vienintelė daina, likusi iš senųjų ansamblio dainų lobyno.

Muzikas Alfonsas Mikulskis yra suharmonizavęs visą eilę naujų liaudies dainų, kurias labai šiltai priėmė Detroito, Toronto ir Hamiltono miestų lietuviai prieškalėdinėje ansamblio koncertų serijoje. Dabar jas išgirsti ir įvertinti turės progos ir clevelandiečiai.

• Sausio 20 d. Uošvės, B. Sruogos 3 v. komedijos, premjeroje žengia viešumon pirmutinė vaidybinė ir techniškai sudėtinė. Vaidina: O. Kalvaitienė, A. Kazėnienė, I. Stasaitė, J. Kalvaitis, A. Pautienis, A. Vasiliauskas ir J. Vencius. Pastatymas, režisūra ir dekoracijos — V. Matulionio, asistavimas — V. Čečio, šviesos ir garsiniai efektai — J. Kalvaičio ir lietuvių kalbos (ne autoriaus, bet tiksliai vaidintojų) priežiūra — Vl. Braziulio.

• Pranešu mieliems lietuviams, kad perėmiau buvusią F. Klimaičio krautuvę, žinomą Superior Self Service vardu, esančią 7031 Superior Ave.

Krautuvėje didžiau sias pasirinkimas vietinio ir užsienio vyno, šampano, įvairių rūšių alaus ir vaisvandenių. Šviežių vaisių ir

daržovių žemiausiomis kainomis. Didesnius užsakymus pristatom į namus. Šaukite telefonu: EXpress 1-8247.

Prašau ateiti ir įsitikinti. Viktoras Degutis

Išnuomojamas

keturių kambarių butas, 3 aukštas. 6946 Superior Ave. \$45.00 mėnesiui. Naujai dekoruotas. Skambinti telef.: EN 1-1587. (5, 8)

Parduodamas palikimas

Du plytiniai namai ant vieno sklypo. Vienas yra 2 šeimų 6-6, kiekvienas butas turi atskirą rūšį ir šilto vandens apšildomą.

Kitas vienos šeimos iš 5 kambarių, apšildomas šiltu pučiamu oru. Du geri garažai. Teismo įkainuotojo įvertintas \$37,000. Pardu-

Čiurlioniečiai...

(Atkelta iš 1 psl.)

Kai buvau atvykęs praeitą rudens muzikologijos reikalais į Clevelandą ir svečiavausi pas A. Mikulskius, teko dalyvauti dviejuose trumpuose pratimuose. Ansambličiai susirinkę atrodė labai draugiški, savitarpį susigyvenę, lyg vieno tėvo vaikai. Subrendusių, rimtų veidų būryje, matėsi vos pražydusio gražutėlio jaunimo. Nuotaika pakili, šventiška -- prasideda pirmieji sezono pratimai, kurio metu turės atlikti eilę koncertų.

Po gražių ir malonių praskambėjusių mišraus choro keletos dainų, užtraukė vyrų choras J. Dambrausko "Gersim, broliai, uliavosim" nepaprastai skambiai ir įtikinančiai. Po to neiškętęs tuoj pat pasveikinau, tarp kito pareikšdamas, jog skamba kaip Jarovo kazokų choras. Ir tikrai taip! Su šia daina, savo pildymu, intonacija, ekspresija, visiškai priartėja prie kazokų, pasaulinio garso choro. Panašiai skamba A. Mikulskio paruošta "Lopšinė".

Ir kai Čiurlioniečių vadovas kada pasitrauks dėl nuovargio, aišku, choras nebeskambės mikulskiškai ir Čiurlioniškai. Tai pavyzdys, kodėl išveivioje Čiurlioniečiai su savo vadovu yra neįvertinamai brangūs grynai lietuviškos liaudiškos muzikos srityje.

Šeštadienį įvykstantis jų suakutvinis koncertas duoda progos nors dalinai savo atsilankymu koncertan juos pagerbti ir jų atsietais vaisiais pasidžiaugti. O taip pat ir meniško repertuaro pasiklausyti. O jei dar yra užsilikę pirmūnai, jie turėtų būti šia proga ypatingai pagerbti atskirai ir nuotraukoje įamžinti.

Pas A. Mikulskius mažiau, kiek daug iš savo veiklos turi sukaupę muzikologinės medžiagos. Jau turi keletą didelių albumų sutvarę, o jų būsią daug ir įvairiomis kalbomis. Tą visą rinkinį padovanojo Lietuvių Muzikologijos Archyviui. Ir net pasiryžę testamente įrašyti, kad jei šis rinkinys jiems mirus nebūtų dar perduotas L. M. A. kad testamentą vykintojai tai padarytų. Už tai p. Mikulskiui priklauso didelis lietuviškas ačiū. Ateityje, tą sritį studijuojantieji galės matyti krūvoje sudėtą Čiurlioniečių veiklos faktinę medžiagą. Kalbėtasi ir su eile veikliųjų ir atsakingųjų Čiurlioniečių, kad ir jų, kaip Čiurlioniečių archyvo prijungtų. Pažadėta tai padaryti. Ačiū jiems už tai. O ten daugybė adresų, nuotraukų, padėkų, dovanų. Tai milžiniškas mūsų mu-

damas pigiau tos kainos. Geros pajamos.

Toje vietoje labai lengva išnuomoti. Dėl platesnių informacijų prašome skambinti

East Shore Realty
Juozas Mikonis — Realtor
780 E. 185 IV 1-6900
Res. MU 1-2154 (7)

VLADO BRAZIULIO

vadovaujamoji dramos studija

SAUSIO 20 DIENĄ,

LIETUVIŲ SALEJE

VAIDINA

UOŠVĖ-

Balio Sruogos 3 v. komedijos premjera

Pastatė ir režisuoja

VYTAUTAS MATULIONIS

PRADŽIA 6 VAL. VAK.

Bilietai — nuo \$1.50 iki \$3.00 —

parduodami Dirvoje, Prekybos

namuose ir sekmadieniais Šv. Jurgio

parapijos spaudos kioske.

Po vaidinimo š o k i a i ir bufetas iki
1 val. n.

AR ŽINAI?

DEGTUKAMS gaminti mašiną sugalvojo 1841 metais Chauncay Warner. Ligi to laiko kiekvienas degtukui pagaliukas buvo žmogaus ranka piaunamas iš medžio.

AUTOMOBILIŲ katastrofos dažniausia įvyksta, kaip statis-

zikologinės medžiagos turtas. Taip pat šia proga reiškiu padėką Čiurlioniečiams už suteiktas man dovanas, sveikinimus, linkėjimus, kada pas jus lankiaus.

Labai gaila, neteks asmeniniai taip svarbiame ir istoriniame koncerte dalyvauti. Todėl vadovą A. Mikulskį, O. Mikulskienę ir visus Čiurlioniečius širdingiausiai sveikinu. Linkiu visiems ištvermės, ryžto ir pasišventimo toliau tęsti tą šventą ir garbingą darbą mūsų tautos garbei. Ilgiausių metų!

tika parodo, neblogam orui, sniegui lietuvi užėjus, ir važiuojant vingiuotu keliu, bet atvirkščiai, esant geram orui ir tiesiam keliui. Ir tai yra suprantama: tada žmogus važiuoja daug greičiau ir labai nerūpestingai.

ŽMOGUS greitesnis už arkli. Tiesa, pirmoj mylioj arklys pralenks žmogų, bet ilgesnės distancijos bėgimą laimės žmogus.

PASIVAIKŠČIOJIMAS ir valgis su saiku yra labai gera priemonė suplonėti. Bet ne vienas daktaras nepatars tokio pasivaikščiojimo, kaip vienas vyras Kalifornijoje sugalvojo savo žmonai. Jo žmona sverė 265 svarų ir todėl jos vyras kartą pasiūlė jai atlikti pasivaikščiojimo ekskursiją. Ją nuvedė nuo Kalifornijos šiaurės dalies ligi Meksikos rubėžio. Ir tikrai, jo žmona suplonėjo. Ji numetė 110 svarų

PERSIJOJE seniau vyrai nešiodavo sijonus, o moterys kelnes.

STRADIVARIUS savo smuikams dažniausia vartodavo eglės medį. Jis pats asmeniškai pasirinkdavo iš aukštųjų Alpių kalnuose, Šveicarijoje.

N.B.

GERIAUSIA DOVANA
YRA R. SPALIO --
"ALMA MATER"

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę
PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

Grupė šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokinių Clevelande išpildo tautinį šokį per kalėdinės eglutės parengimą.
J. Garlos nuotrauka

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000DEPOSITS MADE BY JANUARY 20th
EARN INTEREST FROM JANUARY 1st

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Dail. J. Paukštienė, gyvenanti Chicagoje, Dirvos redaktoriui B. Gaidžiūnui, sulaukus 50 metų, padarė didelę staigmeną, per savo bičiulį St. Lazdinį, atsiųsdama gražų, Lietuvos bažnytkaimių temomis, aliejinių tapybos paveikslą.

• Dr. Ant. Butkus, grįžęs iš ilgesnės kelionės po JAV ir Angliją, gavo vizą pastoviai apsigyventi JAV ir šiomis dienomis su šeima Naująją Zealandiją apleidžia. Į JAV atplauks apie vasario 12 d.

• Dr. G. Misevičius, psichiateras ir neurologas, paskirtas Kankakee valstybinės ligoninės, turinčios 4200 lovų, direktorium. Medicinos mokslus jis yra pradėjęs Vytauto Didžiojo Universitete, o baigęs Vokietijoje, Tuebingene.

Toje pačioje ligoninėje dar dirba ir kiti lietuviai gydytojai: Kančauskienė, Poškus ir Zubrickas.

• L. Garbačiauskas, iš Toronto, mokėdamas už Dirvą atsiuntė 5.00 auką.

• Kostas Januška, iš Chicago, mokėdamas už Dirvą, užsakė laikraštį ir kitiems dviems savo artimiesiems.

• P. Dzekonskas, iš Detroit, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• J. Satkus, iš St. Catharines, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

Detroito lituanistinės mokyklos mokiniai kalėdinės eglutės parengime suvaidino J. Radvilos kalėdinį vaizdelį "Nuotykis nykštukų karalystėje". Nuotraukoje jaunieji aktoriai. Iš kairės: Asta Banionytė, Jonas Kundrotas, Antanas Paškus, Algis Reklis, Vytautas Reklis, Viola Reklitė, Regina Garliauskaitė, Jūratė Kaupaitė, Vilija Baukytė, Viktorija Ratnikaitė.

Aptarus visus reikalus prieita vienodos nuomonės, Vasario 16 d. minėjimą atlikti vasario 10 d., 7:30 v. v. B. Pakšto svetainėje. Kuo daugiau minėjimų, tuo daugiau žmonių į juos atsilanko. Į vieną minėjimą negi visi Chicagos lietuviai gali sutilpti.

Meninę programą patvarkys aktorė Eglė Vilutienė. Numatytas vienas kalbėtojas.

Įėjimas su vakariene kaštuos — \$2.00, studentams — 1.00.

Smulkesnė šio minėjimo programa bus paskelbta vėliau.

Sausio 7 d. įvyko **Draugo romano premijos įteikimo aktas**. Premiją laimėjo rašytojas J. Kralikauskas iš Kanados už romaną "Titnago ugnis".

Šio romano macenatas buvo Neo Lithuania filistris Dr. L. Kriaučeliūnas. Įteikdamas \$1000 čekį priminė lietuviškos knygos svarbą išeivijos gyvenime ir linkėjo rašytojui nenuleisti rankų ir kurti toliau.

Meninėje dalyje gražiai padainavo sol. P. Bičkienė, Lietuvių Sentro Studentų Ansamblio pašoko tautinius šokius. Pagal oro sąlygas publikos buvo nemažai ir vis tas senimas. O jaunimo taip ir nesimato. Kur jis?

Dipl. teis. Mečys Šimkus, Real Estate kontoros vedėjas Brighton Parke, 4259 So. Maplewood Ave. Telef. CL 4-7450 ne tik maloniai ir sąžiningai patarnauja perkant bei parduodant namus, bet taip pat šiuo metu žinoviškai užpildo pajamų mokesčių blankus (Income Tax). Taip pat M. Šimkus visiems lietuviams išrūpina automobiliams 1962 m. leidimus, vadina mus (Auto State ir City Licenses), pratęsia vairavimo leidimus ir atlieka įvairius patarnavimus.

Dr. Rudokas pranešė telefonu, kad Kalifornijoje, Los Angeles mieste, 80 laipsnišumos ir saulutė žeme rieda, o Chicagoje sniego iki ausų.

Juozas Jurevičius

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

ROSELANDO

LITUANISTINĖS MOKYKLOS KALĖDINĖ EGLUTĖ

Gruodžio 30 d. Roselando, vienoje iš Chicago kolonijų, teko pasidžiaugti moksleivių gražiu parengimu, kurį suruošė Roselando Lituanistinė Mokykla. Buvo suvaidintas V. Frankienės dviejų veiksmų veikalėlis "Gyvi žaisliukai".

Vaidinimą paruošė scenai L. Pačkienė, mokyklai padedanti kaip pagalbinė mokytoja, talkininkaujant visiems mokytojams.

Veikalėlyje Kalėdiniai ir tautiniai motyvai pynėsi į darnią pynę. Veikėjų buvo virš 30.

Po vaidinimo buvo deklamacijos ir choras, kuris vadovaujamas mokyklos vedėjo J. Plačo padainavo keletą dainelių. Po vaidinimo buvo pagerbta vaidinimo autorė V. Frankienė, kuri šiai mokyklai yra davusi keturius scenos veikalus, statytus per eilę metų. Tėvų Komitetas, norėdamas autorei nors dalinai atsidėkoti, įteikė "Mūsų Lietuvos" prenumeratą. Tai gražus pavyzdys, kad suvaidintą veikalo autorius nėra pamirštamas, bet moraliai paskatinamas ir toliau su jaunimu ir mokytojais bendradarbiauti.

Šventės užbaigimui darbščiosios mamytės, vadovaujamos p. Petreikienės, paruošė skanių valgių vaikų ir vakaro dalyviams. Nežiūrint blogo ir slidaus ta

Kalėdų senelis pas Detroito vaikučius. J. Gaižučio nuotrauka

vakarą kelio, atsilankė ne vien tėveliai, bet ir svečių iš toliau. Vaidinimą žiūrėjo ir seserys mokytojos Kazimierietės, parapijos kunigų atstovas kun. J. Panavas. Į parengimą atvyko ir buvusi ilgametė tos mokyklos vedėja Bronė Balšaitytė, Dr. Jaras su žmona iš Highland, Indiana, Koncevius su žmona, čiagimiai lietuviai, leidžiantieji savo dvi dukreles lituanistikos mokyti. Svečių tarpe matėsi ir senosios išeivijos žmonių, jų tarpe Roselando veikėjai Rubinas ir Bubelis. A. L. Bendruomenės vietos apylinkę atstovavo veiklusis vi-

DETROIT

Su skautais prie Kalėdų eglutės

Jau kelinti metai Detroitė būna dvi lietuviškos eglutės. Prieš pat Kalėdas šeštadieninė mokykla ruošia eglutę visiems lietuviams, o po Kalėdų Detroito skautai ruošia eglutę savo skautiškajai šeimai. Jau treči metai Detroito Mindaugo draugovė, vadovaujama skautininko Algirdo Vaitiekaičio, yra tos eglutės šeimininkė.

Sausio 7 d. smarkiai snigant ir pučiant šaltam vėjui, susirinko mindaugėnai, Birutės draugovės paukštytės ir Algimanto draugovės vilkiukai į savo eglutę.

Svetainės gale stovėjo papuošta eglutė, o šone lietuviška prakartėlė. Giedant giesmę — Tyliąją naktį atėjo piemenėliai. Suklaupę jie žiūrėjo į Kūdikėlį. Nuskam-

suomenininkas Kostas Bružas.

Ši sėkminga lietuviška šventė rodo, kad ir mažoje apylinkėje, iš širdies dirbamas darbas gali pasiekti gražių laimėjimų.

Mokyklai vadovauja švietimo darbuotojas J. Plačas. Mokytoja: p.p. Gaškienė ir N. Kapteinytė. Tėvų Komiteta sudaro: pirm. inž. E. Vilkas, p. Petreikienė ir Viktor-Viktoravičius. **Bronė Balšaitytė**

bėjus giesmei, pasirodė žvaigždė, o ją atsekė trys karaliai, atnešę aukso, smilkalų ir miros.

Išvykus piemenėliams ir karaliams, kad ir pavėlavęs, užpustytu takeliu, nykštukų lydimas, atkeliavo iš Lietuvos Kalėdų senelis. Eglutės šeimininkas skautn. A. Vaitiekaitis pasitiko mielą svečią ir paprašė papasakoti, ką jis savo ilgoj kelionėj matęs, ką sutikęs.

Gražbylys Kalėdų senelis papasakojo, kad jis apkeliavęs Lietuvos kampus ir kampelius, aplankęs Punksko lietuvius ir Vasario 16-osios lietuviukus atkeliavo į Detroitą, kur sutikęs savo palydovus, kurie atvedę jį į šį jaukų pobūvį. Skautai jam gražiai pagiedojo, padainavo ir paprašė, jų auką, Kalėdų gerąjį darbėlį, nuvestų ten, kur ji bus labiausiai reikalinga.

Išvykus seneliui sekė įvairūs žaidimai. Išsiskirstė visi patenkinti, nes kiekvienas toks pobūvis, kur skamba vien tik lietuviška daina ir žodis, duoda dvasinio peno tam mūsų atžalynui, kuris augdamas toli nuo tėvynės jo yra labai reikalingas.

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Sniego gausybė daug keblumų pridarė. Parengimai ir susirinkimai lankytojų skaičiumi labai sumažėjo. Tik dideli entuziastai nugali visas kliūtis ir tuo palaiko parengimų gyvastį.

Sausio 7 d. p. Kasakaitis, LNT Chicagoje atstovas, sukvietė Talką sudarančią organizaciją atstovus pasitarti, kaip šių organizacijų nariai ir bičiuliai galėtų geriau paminėti Vasario 16-ją.

Iš pranešimo paaiškėjo, kad Lietuvos Nepriklausomybės Fondas finansuoja L. N. Talkos užsimojimą Vasario 16 dienos proga išleisti — Laisvės kovotojų dainų rinkinį. Gražus ir girtinas sumanymas. Leidinys visų laukiamas. Bus taip pat nemažas įnašas į mūsų lietuviškos išeivijos gyvenimą.

ALDONOS VALEIŠAITĖS, RITMINĖS GIMNASTIKOS IR IŠRAIŠKOS ŠOKIO STUDIJOS

PASIRODYMAS, PIRMĄ KARTĄ CHICAGOJE.

1962 m. sausio 14 d.

2:30 val. p. p.

JAUNIMO CENTRAS

5620 S. CLERMONT AVE.

Programa atlieka studijos mokiniai ir **ALDONA VALEIŠAITĖ.**

PELNAS SKIRIAMAS JAUNIMO CENTRUI.

Bilietai gaunami prie kasos.

RENGIA TĖVAS KUBILIUS.

Scenos vaizdelis iš Roselando lituanistinės mokyklos suruošto kalėdinės eglutės parengimo.